

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

4

LETO 2020
LETNIK LXXIX
ISSN 0350-4573

Uvodnik

Najverjetneje delim tudi vaše mnenje, če zapišem, da si nisem predstavljal, da bomo doživeli pandemijo. Tako oddaljene so bile informacije o jetiki, črni kugi, sarsu in podobnih bolezenskih izbruhih iz preteklosti ... in tako nemogoča je bila misel, da bi lahko podobna ogrožajoča bolezen ob današnjem razvoju zdravstva ponovno ogrozila človeštvo. Pa je prišla, pravilneje prišel – COVID-19 – korona virus, kot ga zaradi značilne oblike virusa v podobi krone imenujejo infektologi.

Kar znatno je posegel v naša življenja. Vlada stopnjuje ukrepe in prepoved združevanja ter gibanja na javnih krajih je tisti, ki zaznamuje tudi nas ribiče.

Marec je čas, ko v društvih načrtujemo letne občne zборе, na katerih pregledamo in potrjujemo poslovanje društva. Tako je tudi v ribiških družinah. V marsikateri so morali preklicati že sklicane občne zборе. Ponekod imajo celo volilne zборе. Bodo že počakali, obveznost poročanja na DURS in AJ PES pa bo opravljena brez predhodno potrjenih poročil.

Začasno so zaustavljene tudi aktivnosti, povezane z ribiškim upravljanjem. Izlovi, vlaganje rib razne skupinske aktivnosti so v takšnih okoliščinah nedopustni. Okrnjeno je tudi delo ribiških čuvajev, saj povečini niso opremljeni z zaščitnimi sredstvi. V RZS smo na vse ovire pravočasno opozorili tudi pristojno ministrstvo in ribiško inšpekcijo.

Če smo v teh kriznih časih vsaj malo pozitivni, pa so nam ribičem vse prepovedi, zapovedi in delo na domu (namesto na službenem mestu) prinesli vsaj nekaj

dobrega: imamo več časa za družino, zase in za tisto, kar imamo najraje – za sprostitev ob vodi.

Kot pojasnjujejo odgovorni vladni uslužbenci, poslednji razpisani ukrepi, ki se nanašajo na prepoved gibanja in zbiranja na javnih površinah (prispevek pišem v nedeljo popoldan), še ne pomenijo, da se ne bi smeli posamično rekreirati v naravi. Torej zaenkrat prostočasno in posamezno ribarjenje še ne pomeni kršitve zapovedanega. Zato uživajte dan – carpe diem. Vsakemu drugemu druženju pa se izogibamo.

Kot lahko preberemo v medijih, je virus človeštvo opomnil tudi na nedopustno onesnaževanje narave. »Nepredstavljivo je, da so morali v nekaterih kitajskih in italijanskih mestih doživeti epidemijo, ki je ustavila industrijske in druge izpuhe, da so lahko po dolgem času uzrli modro nebo, v Benetkah pa ostati brez turistov, da je hiše prebivalcev ta teden spet začela obdajati kristalno modra voda.« In prav na slednje ribiči vseskozi opozarjamo: vrnite ribam njihov habitat – njihovo prvotno domovanje.

Vsekakor pa se moramo tudi ribiči v teh kriznih časih obnašati odgovorno in dosledno slediti opozorilom in napotilom pristojnih organov – začasno se ne družimo in po nepotrebnem se ne izpostavljamo. Vzemite si čas, uredite si ribiški pribor, navežite kakšno novo muho, preberite ribiško literaturo, še bolje – prelistajte stare številke glasila Ribič.

Za razliko od običajnega ribiškega pozdrava Vas izjemoma pozdravljam s staroslovanskim pozdravom:

Osti Jarej - Oj - ostanite zdravi.

Dr. Miroslav Žaberl, predsednik

● OBVESTILO

RAZPIS XXVII. TABORA MLADIH MUHARJEV OSILNICA 2020

Komisija pri UO RZS za delo z mladimi ribiči razpisuje XXVI. muharski tabor mladih ribičev Slovenije. Razpis velja za mladoletne člane ribiških družin in nečlane, ki so rojeni v letih 2005 do vključno 2009. Tabor bo v RD KOČEVJE, Sela 5, Osilnica, od petka, 22., do vključno nedelje, 24. maja 2020. Taborniki bodo bivali v prostorih Hotela KOVAČ.

Pričakovani prihod in namestitve udeležencev: petek do 16. ure.

Vsaka prijaviteljica (ribiška družina ali območna zveza ribiških družin) obvezno zagotovi in prijavi mentorja za tabornike iz svojega okolja. Mentor je lahko tudi eden od staršev otrok, udeležencev tabora. Na taboru so lahko prisotni tudi starši otrok, ki so udeleženi na taboru, vendar se morajo prijaviti organizatorju tabora, da jim zagotovi rezervacijo bivanja, ki pa je samoplačniška. Za vsake tri tabornike je obvezen en mentor.

Prijaviteljica prispeva za mladoletnega člana kotizacijo v znesku 80,00 evrov, za mentorja pa 100,00 evrov. Starši otrok, ki niso člani nobene RD, prispevajo za svojega otroka kotizacijo v znesku 100,00 evrov. Računovodstvo RZS bo na podlagi prispelih prijav prijaviteljicam oz. staršem izstavilo račune, ki jih je treba poravnati pred začetkom tabora.

RZS vplačanih kotizacij ne bo vračala.

Za prevoz udeležencev na tabor in nazaj poskrbijo prijaviteljice.

Zborno mesto:

– prostor Hotela KOVAČ Osilnica
dejavnosti igrišča Hotela Kovač

Potek prijavljanja:

do 24. 4.: RD, ZRD ali klub izbere mladoletna člana za udeležbo na taboru,

do 11. 5.: RD, ZRD ali klub prenese kandidate v razpisni seznam v programu KLEN, ki bo odprt od 19. aprila do 8. maja ali do zasedbe prostih mest. Če or prijaviteljica ne bo prijavila mentorja, se mora predhodno dogovoriti z eno od sosednjih RD za skupnega mentorja.

Otroke smejo prijaviti tudi starši otrok, ki so včlanjeni v eno od ribiških družin, pa tudi tisti, katerih otroci niso člani nobene od RD. V takem primeru starši sami prijavijo tabornika na naslov RZS (p.p. 2974, 1001 Ljubljana).

do 18. 5.: Strokovna služba RZS pripravi pregled vseh udeležencev tabora (ločeno mladoletne člane in mentorje) po abecednem vrstnem redu RD in klubov ter ga dostavi vodji tabora. Strokovna služba upošteva samo tiste prijave, za katere so prijavitelji nakazali kotizacijo.

Opozorilo: V primeru kakršnihkoli zdravstvenih težav otroka ali obvezne diete morajo starši napisati navodila za zdravljenje in jih oddati odgovornemu mentorju.

Lep pozdrav in dober prijem!

Predsednik komisije RZS

za delo z mladimi ribiči:

Marko LIPOVŽ, prof., l.r.

Predsednik

Ribiške zveze Slovenije:

dr. Miroslav ŽABERL

Vsebina

UVODNIK

Dr. Miroslav Žaberl 82

OBVESTILO

RAZPIS XXVII. TABORA MLADIH MUHARJEV
OSILNICA 2020

Marko Lipovž, Dr. Miroslav Žaberl 82

AKTUALNO

Balkan Rivers Tour 5

Rok Rozman 84

OHRANIMO NARAVO

Blaguško jezero

Milan Štraus 88

IZ TUJIH MEDIJEV

Promocija muharjenja v Sloveniji v vodilnih evropskih muharskih revijah

Borut Jerše 92

RIBIŠTVO

Mehanska filtracija vode pri recirkulacijah za salmonide

MANJKA AVTOR!!! 94

PREDSTAVITEV RIBIŠKIH DRUŽIN

Ribiška družina Murska Sobota

Nuška Božičnik, Aleš Horvat 97

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Ob Kamenščici še ena gramoznica

Jože Žerdin 99

Smo v ribiškimi družinah pripravljeni na elektronsko poslovanje?

Dr. Tomaž Lavrič 101

ZNANJE IN IZKUŠNJE

Vabe domače izdelave (2. del)

Boris Dajčman 102

POGOVOR

Ribiško upravljanje v soglasju z naravo

Borut Jerše 103

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Kleni, kleni

Lenart Levičar Bahtijari 108

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

Bo Klemen postal naš ribiški čudežni deček?

Jože Šmejč 111

MLADI RIBIČ

Kako začeti?

Nuška Božičnik 114

MUHARSKI KOTIČEK

Posnetek, ki ga preprosto morate imeti

Vladimir Mikec - Miki 116

RIBIČI KUHAJO

Bela riba na star način, ribji file z makom in holandsko omako

Borut Jerše 119

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Balkan Rivers Tour 5

Reka Sava. "Najdaljša reka v Sloveniji. Njeno povirje v celoti leži v Sloveniji, porečju Save pa pripada več kot polovica slovenskega ozemlja. Ima dva povirna kraka, vendar navadno štejemo Savo Dolinko kot njen glavni krak. Izvira v Zelencih pri Podkorenu, teče proti vzhodu in jugovzhodu ter se pod Radovljico združi s Savo Bohinjko, ki priteka iz Bohinjskega jezera. Združena reka nadaljuje tok po Ljubljanski kotlini, v ozki soteski se prebije skozi Posavsko hribovje, prečka Krško kotlino in pod Brežicami vstopi v Panonsko nižino. Tam večinoma teče po južnem robu široke doline in se pri Beogradu izlije v Donavo. Pogosto se navaja kot severna meja Balkanskega polotoka." Tako Savo opišejo učbeniki za geografijo.

Ljubitelji narave, ribiči in kajakaši pa Savo vidimo še precej barviteje. Sava Dolinka, ki v Zelencih privre na dan v najlepših odtenkih zelene, se prav živahno vije čez prelepo Zgor-njesavsko dolino. Ne tvori velikih

kazala v slikoviti soteski Kavčke, ki so jo zatem z izgradnjo 60-metrškega jezusa HE Moste potopili in na tak način kruto posegli v dinamiko kraka reke Save. V letih 2004–2006 so se pojavili načrti za izgradnjo dodatnega

jezu nekaj kilometrov dolvodno od HE Moste, ki bi potopil prelepo Brje, a je to uspešno zaustavila skupina strastnih pozameznikov, organiziranih pod okriljem Društva za varstvo okolja Bled. Dolvodno od akumulacije HE Moste gladina vode izrazito niha, kar je velika težava za vse organizme, tudi po združitvi s Savo Bohinjko. Le-ta dobi ime z združitvijo Jezernice, ki se izteka iz Bohinjskega jezera in Mostnice, ki priteče izpod poključskih vršacev. Zatem se zapodi proti severovzhodu in ustvarja prelepe brzice, ki se izmenjujejo z globokimi, temno zelenimi tolmunji, v katerih ob postrveh in lipanih kraljujejo veliki sulci. A tudi ta krak Save so kruto prerežali s pregradami. Jez MHE Soteska so zgradili leta 1979, jez MHE Cajhen, tik nad sotočjem obeh Sav, pa je Savo Bohinjko za vodne organizme odrezal od Save že pred letom 1900. Po združitvi obeh krakov pod Radovljico je Sava že prav konkretna reka. V svojih nedrjih skriva orjaške sulce pa tudi obrežni gozdovi so polni življenja. Del med

Sava Bohinjka

tolmunov, pač pa v senci velikih Julijskih Alp brzi prek debelih prodatih nanosov in ustvarja dolge brzice, ki hladno vodo še dodatno bogatijo s kisikom in jo delajo primerno za domorodne potočne postrvi. Svojo izjemno moč je do leta 1952 najlepše

OPOMBA:

Glede na situacijo v povezavi z ukrepi preprečevanja širjenja epidemije virusa covid-19 v času redakcije še ni bilo možno z gotovostjo potrditi izvedbe projekta Balkan Rivers Tour 5. V začetku aprila bomo zato preko naše spletne strani www.balkanriverdefence.org in družbenih medijev sporočili, če se bo tour lahko odvil v predvidenih časovnih okvirjih. Hvala za razumevanje.

Z ribiči RD Radovljica

ZAKAJ VESLATI 1.000 KM?

- Da pokažemo izjemno pestrost Save.
- Da na lastne oči uzremo številne živalske in rastlinske vrste, ki jim je Sava dom.
- Da raziščemo, kako poplavnimi gozdovi ščitijo mesta na bregovih pred poplavami.
- Da spoznamo številne čudovite pritoke, ki dajejo Savi moč.

VESLAJ Z BRT5!

• Vabimo te, da z nami veslaš na Savi med prvo in zadnjo etapo programa BRT5. Postani del BRT5 ekipe in veslaj krajše dele reke s preprosto logistiko in lažje izvedljivim veslanjem za rekreativne kajakaše. Celoten program je na voljo na www.balkanriverdefence.org/brt5program.

KAJ JE BRT5 REČNA AKCIJA + KAJ BOŠ MORAL/A NAREDITI?

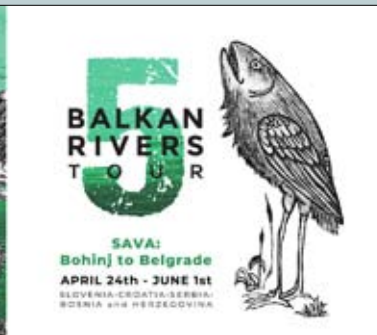
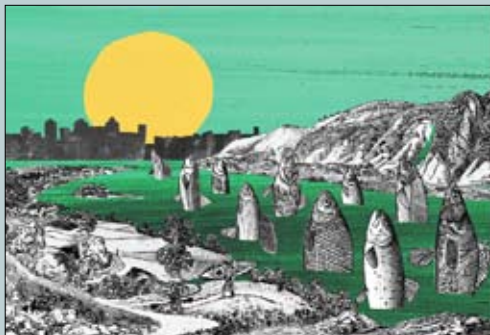
V Rečni akciji tvoje ideje postanejo resničnost. Imaš popolno svobodo, da organiziraš kakršnokoli akcijo na reki Savi ali katerem od njenih pritokov. To je lahko tvoja domača reka, reka, ki jo poznaš ali zate še popolnoma neznana reka porečja Save.

Lahko organiziraš ribiški izlet s prijatelji, veslaški izlet, kolesarjenje ali pohod ob pritoku. Mogoče imaš v mislih zanimiv projekt ljubiteljske znanosti s tvojo šolo. Čistilna akcija in nogometna tekma! Protest in piknik! Umetniška inštalacija ali dan slikanja. Katerakoli kombinacija deluje, pomembno je le, da je za reko in ob reki porečja Save ali pa kar na Savi!

• Izpolni obrazec, da spoznamo tebe in tvojo idejo. Obrazec dobiš tule: www.balkanriverdefence.org/brt5river-actions/

• Počakaj, da v stik stopi ekipa BRT5 in potrdi tvoj dogodek oz. akcijo.

• Začni se povezovati, razširi besedo in načrtuj svojo akcijo. Če vključuje

sodelovanje drugih, od nas dobiš poster in promocijski paket za socialna omrežja, da spodbudiš ljudi k udeležbi na tvojem dogodku.

• Tvojo akcijo bomo dodali na naš interaktivni Zemljevid Rečnih akcij ter na našo FB-stran. V zameno nam boš ti po končanem dogodku oz. akciji poslal/a 1–2 strani dolg povzetek in 5–10 fotografij ali kratek video, da bomo lahko ustvarili portfolio vseh BRT5 Rečnih akcij in jih dostavili odločevalcem ter še posebno investitorjem v projekte, ki uničujejo porečje Save in jim tako pokažemo, da obstaja mreža povezanih branilcev rek na Balkanu. Naš cilj je, da imamo na zemljevidu več Rečnih akcij, kot je načrtovanih jezov!

ZAKAJ SAVA POTREBUJE POMOČ?

Reka Sava se sooča s številnimi grožnjami:

- v Sloveniji je na Savi že devet (zelo uničujočih) hidroelektrarn, načrtovana je gradnja še do dodatnih 14 novih HE v Sloveniji in na Hrvaškem,
- gradnja kanala na Hrvaškem, ki bi Savo povezal z Donavo pri Vukovaru,
- številne druge industrijske dejavnosti, kot je poglobljanje dna za navigacijo in izkop proda, ogrožajo in trajno poškodujejo reko, kar bi lahko uničilo enega zadnjih koridorjev za divje živali in divjino v Evropi,
- v porečju Save je načrtovanih

več kot 500 novih hidroelektrarn, ki bi uničile reke, ki hranijo in bogatijo Savo.

KAJ JE GLAVNO SPOROČILO BRT5?

Nič več novih jezov na Savi. Zakaj?

• Sava je ključni del evropskega sladkovodnega ekosistema, dom vrstam Natura 2000 in vrstam, ki so na rdečem seznamu IUCN.

• Je čudovito orodje za ublažitev podnebnih sprememb s poplavnimi gozdovi, ki so nujen del zaščite pred poplavami številnim krajem in mestom ob Savi.

• Sava potrebuje boljše ukrepe za zaščito biotske raznovrstnosti ter podporo trajnostnemu ekoturizmu in lokalni ekonomiji, kar prinese več dohodkov kot uničujoča industrija.

• Namesto množičnega uničevanja s hidroelektrarnami, ki so zelo subvencionirane z davkoplačevskim (torej tvojim) denarjem, kar omogoča nenadzorovano korupcijo in popolnoma nepotrebno uničevanje, od odločevalcev in investicijskih institucij zahtevamo umik od hidroelektrarn in podporo cenejšim in resnično zelenim alternativam. Kaj to pomeni v realnosti? Namestitev sončnih panelov na obstoječi infrastrukturi, vetrne turbine na avtocestah in začetek tranzicije v trajnostno ekonomijo z zmanjšano skupno porabo energije.

Radovljico in Kranjem je zagotovo eden najlepših rečnih odsekov, ki sem jih imel priložnost doživeti z ribiško palico v roki ali pa v kajaku v Evropi. Potem se zopet nadaljuje rezanje reke za potrebe energije. Med Kranjem in Ljubljano tok Save prerežejo trije jezovi; HE Mavčiče, HE Medvode in HE Tacen. Zatem je Sava spet reka, saj v globokem kanjonu, ki ga je vrezala v Posavsko hribovje, ustvarja prelepe ekosisteme, ki so si po dolgoletnem onesnaženju prav lepo opomogli. Zadnji, za Slovenijo

spodnji del Save, pa je dandanes le še blede senca nekdanjih izjemnih ekosistemov. Brzice, sulce in obrežne gozdove so poplavlile akumulacije jezov HE Boštanj, HE Arto-Blanca, HE Krško in HE Brežice. Za njimi Sava kot prosto tekoča nižinska reka vijuga po Panonski nižini vse do sotočja z Donavo v Beogradu. Na tamkajšnjem delu je izjemna reka, saj jo krasijo mnogi obrečni nižinski poplavniki gozdovi, ki so neverjetno bogati z biološko raznovrstnostjo predvsem pa ob pogostih visokih

vodah blažijo sicer za Savo značilne poplave. Skratka, Sava je v globalnem vidiku reka in pol.

A kaj, ko tega v našem vsakdanu ne uspemo uvideti. Za večino Slovencev je sicer prva asociacija na reko prav Sava, a hkrati je za nas popolnoma običajna reka, nekaj samoumevnega. Morda so jo prav zato brez večjih težav uspeli že dobera uničiti z jezovi in umetnimi brežinami. Čeprav že dobera načeta, je Sava za osrednjo in jugovzhodno Evropo še vedno uporabna reka. ►

Z ribiči RD Bled

Srednja Sava

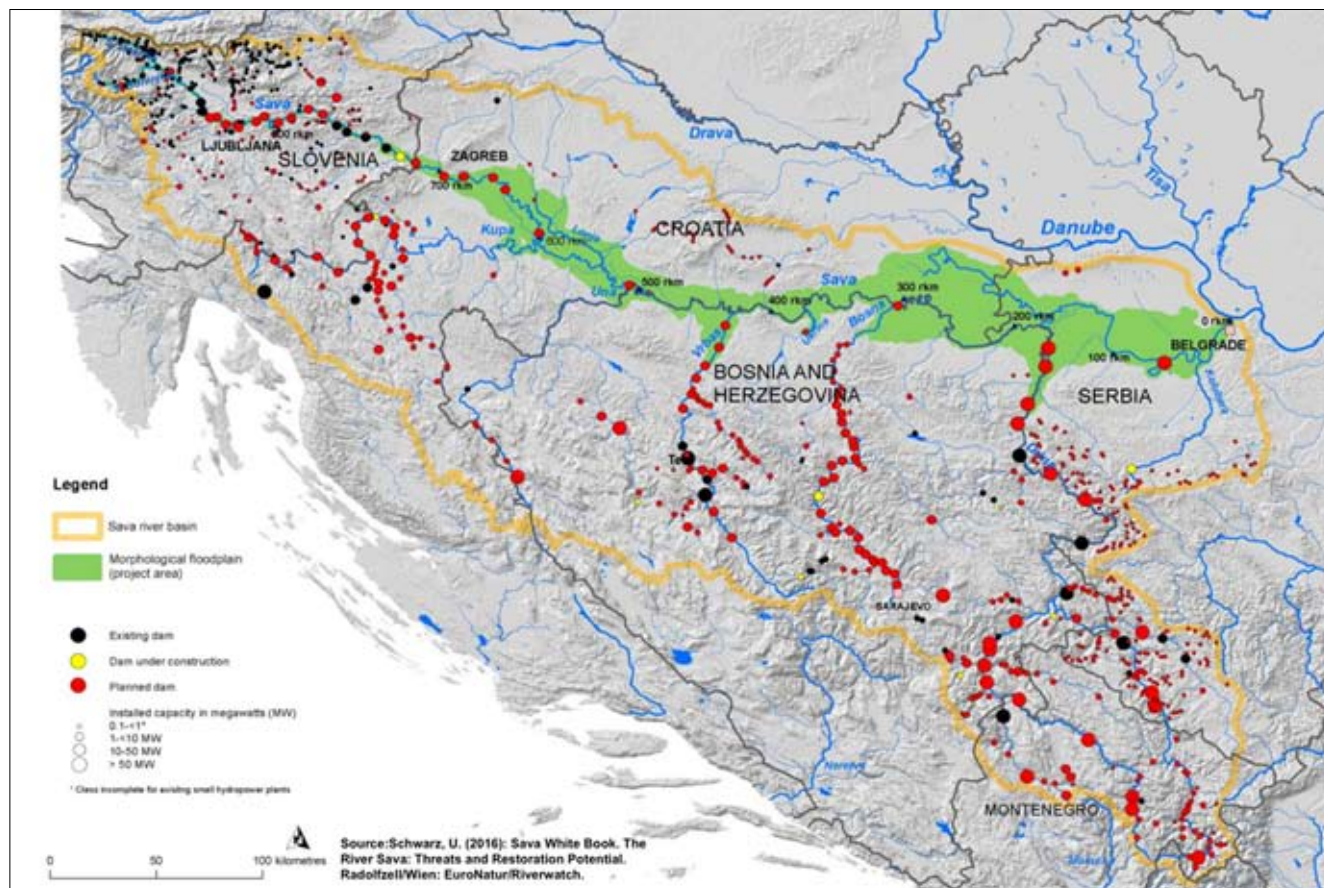
Toda vse skupaj se lahko prav kmalu spremeni.

Že mnogo let so namreč na mizi načrti za verigo desetih novih hidroelektrarn na srednji Savi in vsaj ene nove na zgornji in spodnji Savi, ki so v zadnjih letih, pod krinko boja proti podnebnim spremembam, dobili zaagon in lažji dostop do sredstev. Kljub zgovornim podatkom, ki hidroenergijo upravičeno izvzemajo iz kroga zelenih virov energije, se hidro lobi na vse pretege trudi nadaljevati z izvajanjem že sto let trajajoče agende: dobičke iz obratovanja obstoječih hidroelektrarn vložiti v projekte no-

vih in tako naprej in naprej, vse dokler nam ne bo zmanjkalo rek, ki 'tečejo v prazno'. V časih, ko je na podlagi izsledkov mnogih raziskav postalo jasno, da so jezovi na rekah izjemno škodljivi ne samo za vodne organizme, pač pa za za mnoge procese, ki vplivajo na ekosisteme vzdolž reke in tudi po več kilometrov vstran od struge, in v časih, ko v Zahodni Evropi, Združenih državah Amerike in na Japonskem ob spoznanju, kako zelo škodljivi so, pospešeno odstranjujejo jezove (da ne bo pomote, ne le malih pregrad, temveč tudi glomazne jezove, precej večje od

naših savskih), smo v Sloveniji, ki se tako ponosno promovira kot razvita, zelena in napredna država, na pragu uničenja vseh prosto tekočih rečnih odsekov, ki so nam še ostali. Zakaj? Ker moramo? Ne, pač pa zato, ker nekateri to zelo odločno hočejo, še preden postane večini kristalno jasno, da tega uničenja preprosto ne potrebujemo.

Kot otrok sem najlepše trenutke preživel ob zgornji Savi. Z ribiško palico v roki na bregu, na traktorski zračnici med brzicami ali pa zgolj na kolesu v obrečnih gozdovih sem že kmalu spoznal, da so divje reke

Jez MHE Soteska

nepogrešljiv del našega okolja. Za to uvid nisem potreboval znanstvenih raziskav, pač pa le nekaj časa ob reki. Zdaj kot dolgoletnemu ribiču, biologu, kajakašu in naravovarstveniku se mi je tako mnenje ob pomoči mnogih raziskav le še utrdilo in me pripeljalo do spoznanja, da je to treba podeliti z drugimi in na tak način doseči, da se ljudje zganemo in naredimo nekaj za svoje lastno okolje ter iz njega odženemo tiste, ki v njem vidijo zgolj priložnost za masten zaslužek.

Prav zato smo se z našim malim zavodom Leeway Collective, ki vodi zdaj že gibanje Balkan River Defence, odločili, da letošnji, že peti Balkan Rivers Tour posvetimo Savi. Reki, ki predstavlja Balkanski polotok, s svojim velikim porečjem povezuje pet

narodov, je dom mnogim živalskim in rastlinskim vrstam ter vsaj petim milijonom ljudem nudi pitno vodo. To bo velik projekt, saj smo se namenili v 39 dneh preveslati 1.000 kilometrov med izvrom in izlivom, medtem pa na mnogih dogodkih najprej pokazati kako pomembna je Sava in zatem še dokazati, kolikšnemu številu ljudi je mar zanj. Naša ekipa bo vodila večino dogodkov ob reki

Savi, k sodelovanju prek Rečnih akcij na Savi in njenih pritokih pa ste vabljeni prav vsi, še posebno ribiči in ribiške družine.

Ribiči se radi postavljamo kot varuhi narave in zaščitniki rib. To imamo celo zapisano v ustanovitvenih dokumentih Ribiške zveze Slovenije in posameznih ribiških družin. Menim, da je prišel čas, da od besed preidemo k dejanjem in resnično naredimo nekaj, kar ne bo zgolj samopromocija ali povečevanje prihodkov, temveč nekaj obče koristnega na dolgi rok. Vse prevečkrat smo že imeli priložnost opazovati, kako so določene ribiške družine v zameno za majhne koristi stopile na stran hidroenergetikov in tako so del za delom pod akumulacijami izginjali divji odseki naših rek. Z 21 velikimi in skoraj 500 malimi HE imamo v Sloveniji jezov zagotovo več kot dovolj. Zato stopimo skupaj, izkoristimo svoj vpliv in dajmo odločevalcem vedeti, da so prosto tekoča Sava in njeni pritoki vredni več (tako filozofsko kot ekonomsko) kot zajezeni.

Besedilo:
Rok Rozman

Grafike:
Maja Poljanc in Dalibor Kazija

Izdelava, prodaja in servisiranje ribiške opreme.

Razprodaja zalog materialov za vezanje umetnih muh in voblerjev Ružno pače – 40 do 70 % popust.

GSM: 040/225-516; **e-naslov:** ribistvo.mozina@gmail.com;

spletna stran: www.ribistvo-mozina.si

Jezovi s svojimi akumulacijami dokazano vplivajo na povečevanje količine toplogrednih plinov, ki vstopajo v ozračje (organske snovi v spodnjih slojih zajezev brez vsebnosti kisika anaerobno razpadajo in ob tem nastajata ogljikov dioksid in metan, ki v obliki mehurčkov vidno izhaja tudi iz savskih akumulacij) in tako ne rešujejo podnebne krize, pač pa k njej prispevajo. Zelo očitno preprečujejo transport sedimentov po reki navzdol, ki se tako kopičijo za jezom, pod jezom pa reka vztrajno odnaša sedimente, ne da bi na njihovo mesto prinesla nove, in tako pogloblja svojo strugo, s čimer pa upade tudi nivo podtalnice, ki je pitna voda večini prebivalstva. Pogosto so predstavljeni kot rešitev za poplave, a zdrava pamet to težko prežveči, saj je zmogljivost vsake akumulacije omejena in ko je le-ta presežena, je treba vodo spustiti iz nje. Tako se dolvodno od jezov pripetijo precej hujše poplave, kot bi se sicer. Jezovi prekinajo tok reke in tako postanejo nepremagljiva ovira za vse seleče se vodne organizme, predvsem ribe. Pogosto lahko slišimo, da so rešitev za to težavo ribje steze, a kaj, ko jih večina jezov nima, tiste redke, ki so, pa so ali nefunkcionalne ali pa ekološka past, saj ribe usmerijo na mesta, kjer jih zlahka

ujamejo plenilci. Še bolj ironično pa je, da redke delujoče ribje steze ribe pripeljejo točno tja, kjer nočejo biti: v zamuljeno akumulacijo, namesto v plitve prodnate brzice. Na tak način smo uspeli do izumrtja pripeljati že mnoge populacije rib in celo celotne vrste.

Blaguško jezero

Slovenske gorice so posejane z večjimi in manjšimi jezerci. Med njimi je vrsta biserov, ki so svoje umetno poreklo skrili v objeme gozdov in bujno razrast močvirskega rastlinstva, človeška sla po brezglavem izkoriščanju njihovega vodnega potenciala pa jih še ni dosegla.

Nastanek prve zaježitve Blaguškega potoka sega v leto 1953, današnje zemeljsko pregrado pa so zgradili v obdobju 1961 – 1963 za prestrazanje jesenskih in spomladanskih padavinskih voda za potrebe namakanja kmetijskih površin, nato pa jezero prepustili spontanemu razvoju ribištva ter izletniškega turizma.

Geografski, hidrološki in tehnični podatki

Blaguško jezero je umetnega porekla z naslednjimi geografskimi, hidrološkimi in tehničnimi podatki:

- makrolokacija: Občina Sveti Jurij ob Ščavnici;
- mikrolokacija: Kraljevci, Brezje, Blaguš;
- povodje: Donavsko – Mura – Ščavnica;
- vodotok: Blaguški potok;
- prispevna površina: 4,77 km²;
- površina jezera na obratovalni koti: 119.000 m²;
- površina jezera na maksimalni koti: 132.000 m²;
- prostornina jezera na obratovalni koti: 327.000 m³;
- prostornina jezera na maksimalni koti: 390.000 m³;
- višina pregrade – nasipa: 8 m;
- dolžina pregrade – nasipa: 151,00 m;
- širina krone pregrade – nasipa: 4,20 m;
- kota obratovanja: 218,50 m.n.m.;
- kota varnostnega preliva: 219,00 m.n.m.;
- kota krone pregrade: 220,20 m.n.m.;
- dolžina obale jezera na obratovalni koti: 2.650 m;
- dolžina jezera v sredinski osi: 985 m;
- širina jezera v sredinski osi: 145 m;
- povprečna globina jezera na obratovalni koti: 4 m;

Blaguško jezero iz zraka (Atlas okolja)

Blaguško jezero v prostoru Slovenskih goric (Geopedia)

- največja globina jezera na obratovalni koti: 8 m;
- nadmorska višina jezera: 218,50;
- ribje steze med spodnjo in zgornjo vodo nima.

Namembnost in upravljanje ter vzdrževanje vodne infrastrukture jezera

Predpisana namembnost in možna večnamenska raba zadrževalnika je:

- prestrazanje zimskih in spomladanskih padavinskih voda za namakanje okoli 47 ha kmetijskih površin (*Vodne perspektive Slovenije in možnosti rabe vode v kmetijstvu – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 2010*);

- zadrževanje – sploščanje visokovodnega vala izvirnega dela Blaguškega potoka ter s tem protipoplavna zaščita dol-vodnih kmetijskih zemljišč in poselitvenega prostora (*Agenacija RS za okolje 2006*);

- ohranjanje pestrosti in številčnosti domorodnih prostoživečih živali ter rastlin (*avtor*);

- razvoj izletniškega in bivanjskega turizma (*Program razvoja turizma Občine Sveti Jurij ob Ščavnici – Občina Sveti Jurij ob Ščavnici 2012*) s posebnim poudarkom na turističnem ribolovu (*avtor*);

- bogatenje kritičnih sušnih pretokov Blaguškega potoka za omilitve posledic prihajajočih podnebnih sprememb (*avtor*).

Blaguško jezero ima status grajene javne vodne infrastrukture in je vpisano v Seznam obstoječe javne vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda (*Uradni list RS, številka 63/06, 96/06*) v upravljanju Ministrstva za okolje in prostor – Direktorata RS za vode, vzdrževanje njegove vodne infra-

strukture pa izvaja koncesionar VGP Mura Murska Sobota.

Kakovost vode potoka in jezera

Več avtorjev kot vodni vir jezera omenja Zlomski in Kraljevi potok, iztok iz jezera pa predstavlja rojstvo Blaguškega potoka. Ker zanesljivosti tega podatka pri naključno vprašanih domačinih in v geograf-

področjih pa je mogoče najti tudi kak izliv fekalnih in komunalnih odpadkov. K sreči gre za majhno padavinsko - prispevno območje z redkejšo poselitvijo, kar nedvomno vpliva na stopnjo kakovosti vode potoka. Verodostojnih javno dostopnih podatkov namreč ni, kar pa ne izključuje suma o njegovih obremenitvah z onesnaževali komunalnega

pa tudi vizualna zaznava ne sme biti ocena stanja in priporočljivo bi bilo, da bi ga Direkcija RS za vode vključila v državni imisijski monitoring za periodično spremljanje njegovega ekološkega ter kemijskega stanja, lokalna skupnost pa bo lahko na osnovi teh rezultatov preventivno ukrepala, če se bo za to izkazala potreba.

Blaguško jezero iz Blaguša.

Blaguško jezero iz Kraljevcev.

Blaguško jezero iz ribiškega placa.

Pregradni objekt s sprehajalno potjo.

skih ter kartografskih listinah ni bilo mogoče preveriti, bom iz previdnosti pisal zgolj o Blaguškem potoku. Ta nesporno teče skozi jezero in se po približno 3.500 metrih pod Biserjanami izliva v reko Ščavnico. Njegov izvirni del je na spletu opevan po številnih naravnih meandrih in čisti vodi. Žal tudi tega ob zadnjem potovanju skozi te kraje nisem več zasledil. Našel sem povsem gola in gradbeno močno preoblikovana korita trapeznega profila, obdana s kmetijskimi površinami, v urbanih

in kmetijskega izvora, ki se verjetno kopičijo tudi znotraj akumulacijskega prostora jezera.

Kot za Blaguški potok tudi za Blaguško jezero nisem našel javnih podatkov kakršnih koli fizikalnih, bioloških in kemičnih raziskav, ki bi mi kaj več povedale o kakovosti jezerske vode. Na spletu so sicer prisotni zapisi o njeni čistosti, me pa ti niso povsem prepričali. Na enem od obiskov jezera sem namreč zaznal nekatere znake eutrofikacije. Seveda

Ribe in ribištvo

Blaguški potok je po zapisih Ribiškega katastra brez aktivnega ribiškega upravljanja (?), naseljujejo pa ga naslednje vrste rib in rakov:

- krapovci (*Cyprinidae*): rdečeoka (*Rutilus rutilus*), klen (*Leuciscus cephalus*), rdečeperka (*Scardinius erythrophthalmus*), navadni globoček (*Gobio obtusirostris*), zelenika (*Alburnus alburnus*);

- činklje (*Cobitidae*): navadna nežica (*Cobitis elongatoides*);

- pravi ostriži (*Percidae*): navadni ostriž (*Perca fluviatilis*);
- sončni ostriži (*Centrarchidae*): sončni ostriž (*Lepomis gibbosus*);
- raki deseteronožci (*Astacidae*): jelševac (*Astacus astacus*).

Kot pri Blaguškem potoku tudi za Blaguško jezero nisem zasledil verodostojnih ihtioloških raziskav in vrstni sestav rib ter rakov povzemam po podatkih Ribiškega katastra. Ta ohranja vrstni sestav potoka, ki so ga z vlaganjem dopolnile predvsem

Ker med pristojnimi nisem našel sogovornika, ki bi podatek potrdil ali negiral, ga iz previdnosti navajam brez njegovega vpletanja v javne evidence.

Današnja prisotnost vrst in populacij rib Blaguškega jezera ni stalna. S spremembami abiotičnih in biotičnih dejavnikov se še spreminja, predvsem pa se spreminja z načrtovanimi in nenačrtovanimi vnosi rib ter ribolovom. Kako na jezeru s pripadajočim izvirnim delom potoka

ozkoškarjevca (*Astacus leptodactylus*), potujoče trikotničarke (*Dreissena polymorpha*) ter drugih invazivnih vrst, ki se nenadzorovano selijo po slovenskem prostoru.

Blaguško jezero z Blaguškim potokom je sestavni del Pomurskega ribiškega območja - Radgonskega ribiškega okoliša (Mura od mostu pri Tratah do broda Krog-Vučja vas; Ščavnica od izvira do mostu pri Žihlavi, pritoki na teh odsekih) s skupno površino 233,42 ha. Ta je bil z

Skromna, pa vendar za izletnike nepogrešljiva infrastruktura.

limnofilne vrste, žal tudi nekatere tujerodne:

- krapovci (*Cyprinidae*): rdečeočka (*Rutilus rutilus*), klen (*Leuciscus cephalus*), beli amur (*Ctenopharyngodon idella*), rdečeperka (*Scardinius erythrophthalmus*), linj (*Tinca tinca*), ploščič (*Abramis brama*), zelenika (*Alburnus alburnus*), navadni koreselj (*Carassius carassius*), srebrni koreselj (*Carassius gibelio*), krap (*Cyprinus carpio*) – gojena oblika luskinar, veluskinar in zrcalar;
- činklje (*Cobitidae*): navadna nežica (*Cobitis elongatoides*), činklja (*Misgurnus fossilis*);
- ščuke (*Esocidae*): ščuka (*Esox lucius*);
- pravi ostriži (*Percidae*): navadni ostriž (*Perca fluviatilis*), smuč (*Stizostedion lucioperca*);
- sončni ostriži (*Centrarchidae*): sončni ostriž (*Lepomis gibbosus*);
- raki deseteronožci (*Astacidae*): jelševac (*Astacus astacus*).

Na spletu sem zasledil še zapise o prisotnosti (ulovu) androge (*Blicca bjoerkna*) in soma (*Silurus glanis*).

ohraniti prvotno poseljenost in se z vlaganji čim bolj približati naravnemu stanju povodja Mure pa mora biti vsebina pričakovanih programov trajnostnega upravljanja z domorodnimi ribami ter raki, ki bodo vključevali tudi ukrepe:

- ohranjanja in izboljšanja naravnih reprodukcijskih pogojev limnofilnih vrst rib (krap, navadni koreselj, linj, ščuka, smuč, ...) v jezeru ter oligoreofilnih vrst rib (klen, navadni globoček, zelenka, ...) v izvirnem delu gradbeno preoblikovanega potoka;
- humane odstranitve prisotnih tujerodnih (predvsem kompeticijskih) vrst rib (beli amur, srebrni koreselj, sočni ostriž);
- preprečitve vnosa rjavega (*Ameiurus nebulosus*) in črnega somiča (*Ameiurus melas*), signalnega raka (*Pacifastacus leniusculus*),

Okolju in obiskovalcem prijazne ribiške informacijske točke.

Odločbo Okrajnega ljudskega odbora Murska Sobota številka 02-2112/1-59 dne 19. 5. 1959 dodeljen v upravljanje takrat ustanovljeni Ribiški družini Radgona, 31. 12. 2008 pa je predhodno citirano odločbo zamenjala 30 letna koncesijska pogodba Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano številka 3420-137/2008/1. Danes ribiška družina v svojih vrstah združuje okoli 500 ribičev, ki so zaradi uveljavljanja ribolovne pravice in učinkovitejšega upravljanja razvejanega ribiškega okoliša organizirani v petih temeljnih prostorsko zaokroženih enotah Apače, Gornja Radgona, Radenci, Tišina ter

Videm. Gospodarjenje z Blaguškim jezerom je v pristojnosti Temeljne enote Videm. Ta se pri upravljanju jezera verjetno že sooča s problematiko naraščanja števila obiskovalcev jezera in uporabnikov njegove vode ter s tem konfliktov med naravo in poselitvijo prostora ter prisotnimi deležniki (incidenti med uporabniki plovil in ribiči, ...). Razreševanje tovrstne problematike je običajno v pristojnosti akta upravljanja jezera ter vzdrževanja njegove vodne, komunalne, plovne, športne, ... in-

parkirišči, gostinski objekt s prireditvenim prostorom, športna igrišča, otroška igrišča, družinski piknik prostori, kamp, glamping, čolnarna s privezi za plovila, pomoli, plavajoče ploščadi za sončenje, prodajalna izdelkov domače obrti, počitniški objekti, kolesarska steza, krožna sprehajalna pot, mirna območja, ...). Nekaj od naštetih objektov je že zgrajenih ali pa so še v fazi izgradnje. Za tako majhno jezero mogoče celo prebogata ponudba, ki pa bo prav gotovo dobro koristila tudi večjemu

- izborom mikrolokacije javnega kopališča glede na rezultate analiz o razporeditvi prisotnih onesnaževal na jezeru;
- pridobitvijo statusa naravne kopalne vode;
- opredelitvijo infrastrukture javnega naravnega kopališča, njegovega upravljanja in pogojev rabe;
- ali pa prepustiti kopanje še naprej samovolji obiskovalcev. Ob tem ni mogoče prezreti, da je jezero kopalcem tudi nevarno, kar priča trideset primerov njihove utopitve.

Opozorila, da je kopanje dovoljeno samo ljudem številni izletniki s psi radi prezrejo.

Obelisk na pregradnem objektu nas opozarja in spominja, da je tudi v tem okolju svoje žrtve zahtevala II. svetovna vojna.

frastrukture. V praksi gre za akt, ki na prisilni ali priporočljivi ravni predstavi pravice in dolžnosti prisotnih deležnikov v času ter prostoru jezera in njihova ravnanja v običajnih ter izrednih razmerah. Ali ta za Blaguško jezero že obstaja, mi ni poznano. Je pa njegovo udejanjanje nujno za zagotavljanje ohranjanja namembnosti jezera in dinamičen razvoj prisotnih ter še prihajajočih dejavnosti, zmanjševanje okoljskih škod in nemoteno delo nosilcev vodnih pravic (ribolovne pravice) ter drugih uporabnikov tega prostora.

Rekreacija, gostinstvo in turizem

Blaguško jezero ima dobre pogoje za razvoj izletniškega in tudi bivanjskega turizma. Občina Sveti Jurij ob Ščavnici v Odloku o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za Blaguško jezero (Uradni list RS številka 51/13) navaja prostorsko umestitev bogate športne, rekreativne, hortikulture, gostinske in turistične infrastrukture (osrednji vstopni informacijski objekt s

obisku izletnikov v to malo poznano okolje Prlekije. Pri tem bi izpostavil Staro Goro z mogočnim lipovim drevoredom, etnološkim muzejem, baročno cerkvijo Svetega duha in starim še delujočim mlinom na veter, Rupertov izvir v Grabšincih, Čehovo klet v Sovjaku, pa učno pot Breza in še kaj bi se našlo za vsakogar od nas. Seveda pa je osrednji objekt ponudbe jezero s svojo vodo. Tudi kopanje v njem je po spletu oglaševano. Žal sem pri preverjanju tega podatka ugotovil, da jezero statusa naravnega kopališča nima. Monitoring kakovosti kopalne vode se na jezeru ne izvaja in njegovi upravitelji bodo morali v sklopu načrtovanih razvojnih projektov obdelati tudi ta segment posebne rabe vode z:

- mikrobiološkimi (kolimforme bakterije, streptokoki fekalnega izvora) in kemijskimi (temperatura, Ph vrednost, prosojnost, vsebnost raztopljenega kisika, nasičenost z kisikom, vidne nečistoče, mineralna olja, amonij, nitrat, fenoli, ...) analizami, predpisanimi za javne kopalne vode;

Tragična statistika, ki opozarja na nujnost ureditve nadzorovanega javnega kopališča, če so za to izpolnjeni kakovostni parametri vode.

Uvodoma sem zapisal, da so Slovenske gorice prepredene z gramoznicami in zadrževalniki. Na vsaki od teh voda pa bo toliko včlanjenih ribičev in ribičev turistov, kolikor bodo pri njihovem upravljanju ter promociji ribolova uspešne lokalne ribiške organizacije. Ima pa Blaguško jezero to prednost, da je že danes v slovenskem prostoru prepoznano kot dobra ribolovna voda in je športni ribolov že lahko gonilo razvoja turizma širšega prostora jezera. Seveda pa morajo to prednost in danost prepoznati tudi drugi prisotni deležniki ter ribiško družino obravnavati kot enakovrednega partnerja sobivanja znotraj tega ekološko izredno občutljivega jezerskega prostora.

Besedilo in fotografije:
Milan Štraus

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran

Promocija muharjenja v Sloveniji v vodilnih evropskih muharskih revijah

Zelo pomembni za promocijo muharjenja v Sloveniji med tujimi ribiči so tudi članki v specializiranih ribiških, predvsem muharskih revijah v Evropi. Ti so veliko prispevali k prepoznavnosti slovenskih voda v tujini. Za večino teh člankov, ki so bili objavljeni v zadnjih desetih letih, smo se dogovorili z avtorji med razstavljanjem na ribiških sejmih v tujini. Na tak način smo pridobili tudi veliko dobrih prijateljev med najbolj cenjenimi pisci v muharskih revijah v Evropi.

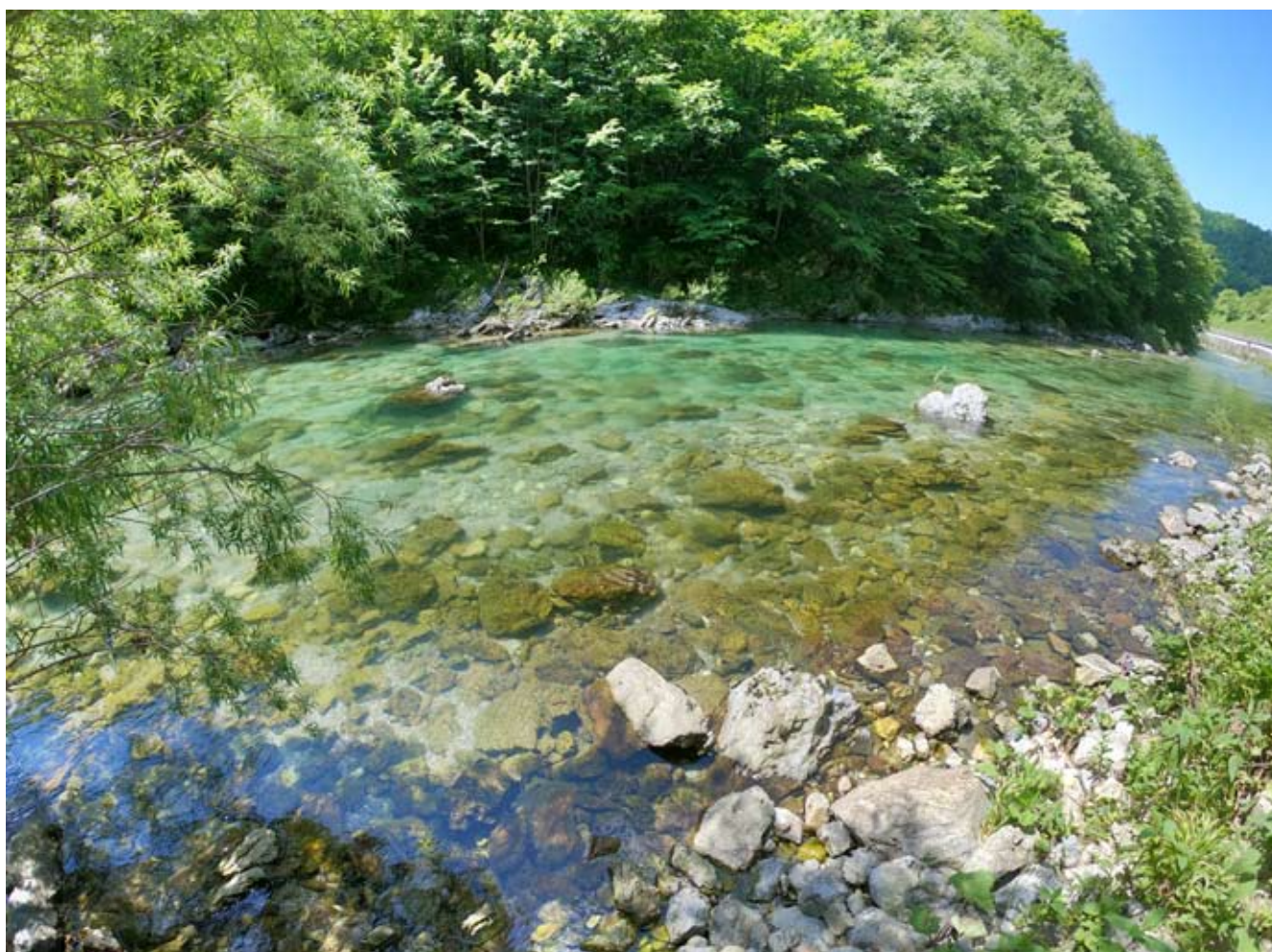
V Franciji je bilo objavljenih več člankov o muharjenju na naših rekah v najpomembnejših muharskih revijah *Pêche mouche* in *Partir pêcheur*, v Belgiji dva članka v osrednji muharski reviji *Pêcheur belge*, pet člankov v nemški muharski reviji *Fisch und Fliege*, trije članki na Nizozemskem v osrednji muharski reviji *De Ne-*

derlandse Vliegvisser, dva članka v najprestižnejši angleški muharski reviji *Trout & Salmon*, po en članek v osrednji skandinavske muharske reviji *Flugfiske* i Norden ter švedski muharski reviji *Fiskejournalen*.

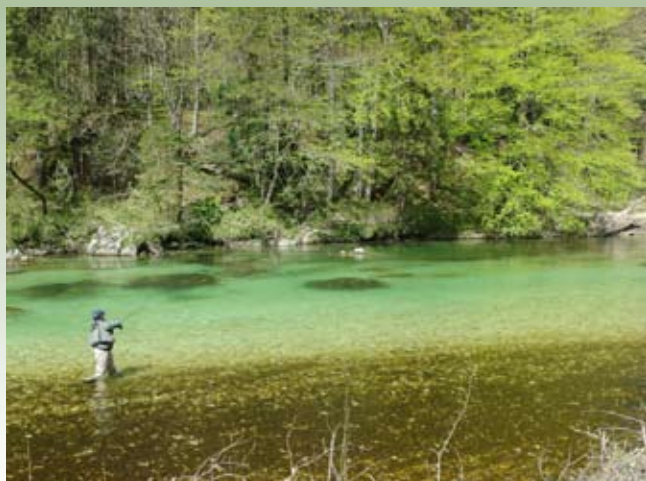
Lani maja in junija sta na povabilo Ribiške zveze Slovenije, nekaterih

ribiških družin, Zavoda za ribištvo Slovenije in Slovenske turistične organizacije prišli v Slovenijo dve skupini novinarjev iz Nizozemske in Francije. V prvi sta bila Jan Kamman in Robert Weijman, v drugi pa Herlé Hamon, Alain Morizot in Julien Lorquet.

Herlé Hamon pozna naše muharske

Idrijca (foto: Hany Bany)

Sava Bohinjka (foto: Hany Bany)

Dreta (foto: Hany Bany)

vode kot svoj lasten žep. Spoznali smo se pred več kot desetimi leti na enem mednarodnih sejmov ribolova v Parizu. Od tedaj zelo rad prihaja v Slovenijo. O naših vodah je napisal že pet ali šest člankov o muharjenju na naših najlepših muharskih rekah v več muharskih revijah v Franciji in Belgiji. Zadnjič je bil pri nas, skupaj s še dvema sodelavcema, v začetku junija lani. Tokrat se je specializiral na muharjenje na soško postrtv. Ob prijaznem sodelovanju ribiških družen Tolmin in Idrija ter Zavoda za ribištvo Slovenije je preživel teden dni v muharjenju na Soči in Idrijci s pritoki. V zadnji lanski številki najprestižnejše

muharske revije za francosko govoreče področje Pêche mouche, ki izhaja v Franciji, je objavil članek na 5 straneh z naslovom Soška postrtv, tiger rek jadranskega porečja. V njem opisuje muharjenje na Soči in Idrijci s pritoki. Bralcem revije predlaga, da pridejo v Slovenijo, kjer imajo največ možnosti, ujeti lepo soško postrtv, na Soči in Idrijci s pritoki. Sam pove, da sta ti dve reki njegovi najbolj priljubljeni muharski vodi! Tudi letos pride k nam v decembru na muharjenje sulca.

Tudi Jan Kamman dobro pozna Slovenijo. Na naših muharskih vodah je muharil že večkrat in napisal dva ali

tri članke o naših muharskih vodah za nizozemsko muharsko revijo De Nederlandse Vliegvisser. Zadnjič je bil pri nas skupaj s sodelavcem v začetku junija lani. Muharila sta na Dreti, Savi Bohinjki, Soči in Idrijci s pritoki ter Krki. Pri organizaciji njunega ribolova so prijazno sodelovale ribiške družine Mozirje, Bohinj, Novo mesto, Tolmin in Idrija ter Zavod za ribištvo Slovenije. V zadnji lanski številki nizozemske muharske revije De Nederlandse Vliegvisser je objavil članek na 6 straneh z naslovom Slovenija v sedmih delih, v katerem opisuje muharjenje na zgoraj navedenih rekah.

Borut Jerše

Mehanska filtracija vode pri recirkulacijah za salmonide

Ponovna raba vode (recirkulacija) pomeni, da vodo, ki odteka iz vzrejnih bazenov (uporabljeno vodo), zajamemo in znova prečrpavamo na dotok ribogojnice. Vodo je treba vsaj mehansko prečistiti, preden jo prečrpamo, v nasprotnem primeru z vodo prečrpavamo mehansko nečistočo, ki bistveno poslabša življenjske razmere postrvi in povzroči vrsto nezaželenih učinkov. V članku predstavljamo osnovne načine mehanske filtracije, ki so ključni za razumevanje pri izbiri tehničnih rešitev v praksi. Namen članka ni navajanje podatkov, ki so dostopni v literaturi, temveč nadgradnja in diskusija, ki temelji na osnovnem znanju in praktičnih izkušnjah. Strokovni izrazi so mnogokrat angleški mednarodno uveljavljeni izrazi, ker bi iskanje ustreznih slovenskih uvedlo zmedo pri bralcih in ohromilo iskanje ustrezne literature, ki za ključne besede v brskalnikih navaja angleške izraze.

Cilji mehanske filtracije

Pri filtraciji v recirkulacijah ločimo mehansko, biološko in kemično filtracijo (le-ta je relativno redko v uporabi). Z izrazom mehanska filtracija razumemo ločevanje trdnih delcev iz vode in njihovo odstranjevanje iz sistema recirkulacije. Biološka filtracija pa pomeni predvsem razgradnjo amonijaka in nitritov do manj škodljivih nitratov. Neučinkovita mehanska filtracija povzroča nezaželene posledice za zdravje rib, biološko porabo kisika (BPK) in biološko filtracijo; učinkovita mehanska filtracija razbremeni delovanje biološkega filtra in obratno.

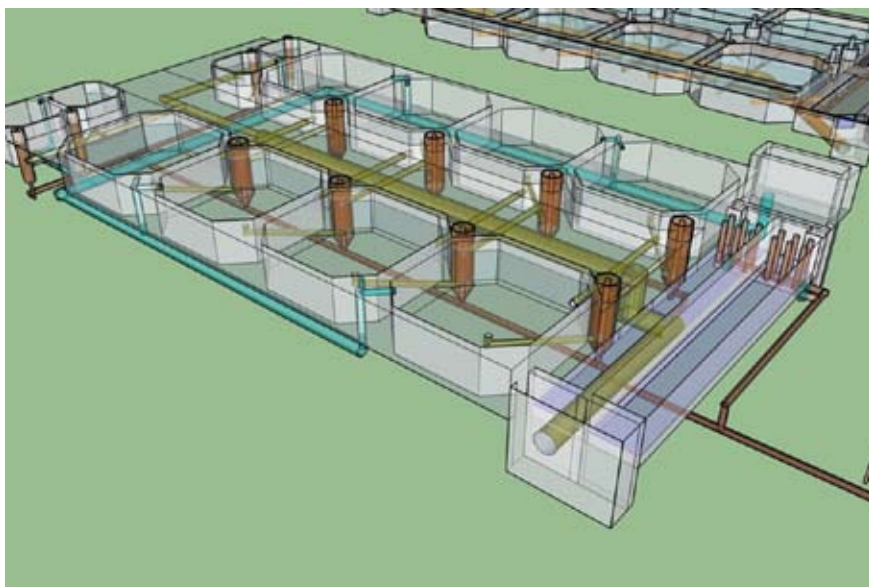
Iztrebki rib so največji del mehanske nečistoče v akvakulturi; iz krme nastane približno 30 % suhe snovi odpadkov. Iztrebek postrvi je kompakten in ima specifično težo približno 20 % večjo od vode ter relativno hitro tvori sediment. Gibanje vode in gibanje rib zmanjšujeta sedimentacijo in pospešujeta razkrajanje iztrebkov na manjše delce, ki jih je težje filtrirati, zato je ključno, da sedimente (iztrebke) čim prej odstranimo iz vzrejnih bazenov in jih ločimo v usedalnikih. V akvakulturi skupne neraztopljene trdne snovi (TSS) ponazorjeno delimo na usedlino (sediment), lebdeče delce umazanije in raztopljene delce umazanije. Usedlina je sestavljena iz delcev, ki imajo večjo specifično težo od vode. V praksi govorimo o delcih večjega premera od 100 μm , ki jih je mogoče odstraniti s sedimentacijo.

Manjši delci (40–100 μm) lebdiijo v vodi in jih ne moremo odstraniti s sedimentacijo. Po navadi jih odstranimo s filtri, ki delujejo po načelu sita (»drum filter«, »peščeni filter«, »bead filter«, »static bead filter« ...). Še manjše delce odstranjujemo s skimerji, ki ustvarijo peno, na katero se vežejo delci, manjši od 40 μm . Delce, manjše od 2 μm , štejemo za raztopljene snovi in

jih ne moremo odstraniti z mehansko filtracijo.

Stroka se strinja, da je pomembno čim prej odstraniti sediment iz vzrejnih bazenov, ker bo v nasprotnem primeru prišlo do razkroja in razgradnje sedimenta v vzrejnem bazenu, kar je vsekakor nezaželeno, sploh pri salmonidih. Pri **odstranjevanju sedimenta iz sistema** (npr. kako pogosto se usedalniki morajo čistiti) stroka načeloma trdi, da moramo ta proces odvajati nenehno in v čim krajšem času (načela dobre higienske prakse), čeprav izkušnje iz prakse mnogokrat kažejo nezaželene učinke takšnega ravnanja. V sedimentu se namreč dogaja anaerobna razgradnja, ki odstranjuje nitrato – z odstranjevanjem sedimenta se izključuje tudi ta proces, ker temelji na anaerobnih razmerah in prisotnosti ogljikovih spojin. Pri vzreji severnoafriškega čopovca v recirkulaciji je ravnanje s sedimentom ključnega po-

mena, ker anaerobni procesi skrbijo za nizko raven nitratov, ki pa pri povišanih koncentracijah učinkujejo zaviralno na apetit in zdravje rib. Nenehno odstranjevanje sedimenta mnogokrat privede do katastrofalnih posledic. O **dovoljeni ravni neraztopljenih delcev v vodi** (TSS) je stališče stroke neenotno, ker priporočeni parametri izhajajo iz pomankljivih raziskav, starih 30 let ali več, ki jih niso naknadno preverjali. Podatki o 12 ali 15 mg/l neraztopljenih delcev kot zgornji meji pri postrvi so arbitrarni, nastali na osnovi predvidevanja, da je za postrv dobra čista voda, čeprav ni nihče preveril, kaj pomeni čista voda za ribo. Pri številnih ribah, ki živijo v kalni vodi (jesetri, krapovci, somi, tilapija, smuč itd.) so bolezni škrg izredno redke in te vrste niso občutljive na TSS, čeprav se tudi pri njih vztraja na »kristalno čisti« vodi v recirkulacijah. Lebdeči delci v vodnem stolpcu nedvomno predstavljajo

Slika 1: V vsakem vzrejnem bazenu je lasten usedalnik (»swirl separator«), ki je hkrati izpustni jašek (rjava barva).

jo tveganja za razvoj pogojno patogenih mikroorganizmov ter obremenjujejo škrge z organsko maso, zato lahko nastopijo bolezenske spremembe na škrgah ali sistemske bolezni. Po drugi strani so omenjeni delci nosilci bakterij, ki se prehranjujejo z amonijakom in nitriti. Mnogokrat se velik delež biološke filtracije dogaja v recirkulaciji zunaj biološkega filtra. V zadnjih letih je stroka opazila, da so v »popolnih recirkulacijah«, kjer sta zelo natančna in dosledna filtracija in sterilizacija, ribe mnogokrat nepričakovano dovzetne za bolezni. Po drugi strani so v tehnično manj dovršenih recirkulacijah, ki ne zadovoljujejo zaželenih parametrov vode, mnogokrat ribe v zelo dobri kondiciji in dobrem zdravstvenem stanju. Ena

rov financirajo raziskave, ki pokažejo, da je njihova oprema neizogibna in da voda v recirkulaciji nikoli ni dovolj čista. Na osnovi teh raziskav pišejo smernice, učbenike, v enaki smeri se nadaljujejo raziskave. Poglobljeno razumevanje mehanske filtracije vodi v enostavne in učinkovite rešitve, ki niso zanimive za trg. Zato se dandanes soočamo z velikim razkorakom med teorijo in prakso na področju mehanske filtracije pri recirkulacijah. Lahko bi rekli, da se soočamo z izbiro med sistemi, ki delujejo v praksi (in ne delujejo v teoriji), in sistemi, ki delujejo v teoriji (in ne delujejo v praksi). Mehanski filtri zavzemajo velik delež stroška ureditve recirkulacije. Opremljanje recirkulacij s prevelikimi

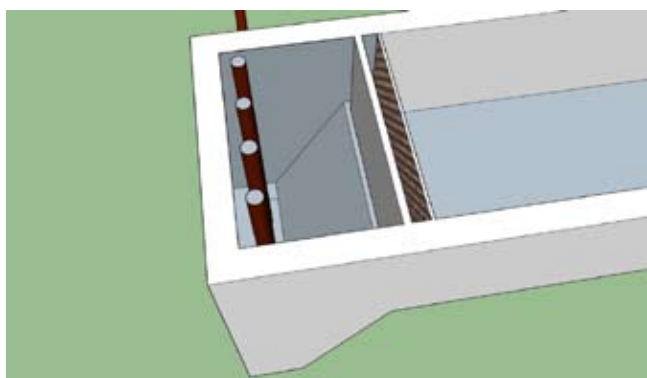
finančno tveganje in kolaps, nevezano na tehnično učinkovitost.

Sedimentacija

Sedimentacija je izredno učinkovita metoda mehanske filtracije, ki temelji na gravitaciji in gibanju vode in ne porablja energije. Usedalniki so enostavne naprave, ki jih lahko naredijo lokalna podjetja. Sedimentacija omogoča približno **90 % odstranjevanja vseh neraztopljenih nečistoč**, z uporabo ozona in specialnih krmil za recirkulacije se ta odstotek dodatno poveča.

Zaželeni lastnosti usedalnika so naslednje:

- zavzemajo čim manjše površine (tlorisa),
- enostavno odstranjevanje usedline,

Slika 2: Konusni zbiralnik usedline (»sludge cone«) je zelo pogosta rešitev pri kanalih.

Slika 3: Bobnasti filter (drum filter) učinkovito odstranjuje delce, manjše od 100 µm, ki jim ni mogoče odstraniti s sedimentacijo.

izmed uveljavljenih razlag za takšno stanje je, da je recirkulacija (za razliko od konvencionalne pretočne ribogojnice) zaprt ekosistem z medsebojno povezanimi mikroorganizmi in ribami; zato mora preučevanje higiene zajemati celoto in ne fragmente. Pretirano poseganje v prečiščevanje vode privede do zmanjšane števila mikroorganizmov, ki niso sami po sebi škodljivi za ribe, tekmujejo pa za prostor s patogenimi mikroorganizmi. Patogeni mikroorganizmi živijo na ribah in na ta način (sled pretiranega prečiščevanja) niso zavirani od mikroorganizmov, ki tvorijo celoten ekosistem recirkulacije, s tem se poveča možnost za izbruh bolezni. Razvita mikroflora recirkulacije se v zadnjem času smatra kot probiotična kolonija mikroorganizmov, ki je pomembna za stabilno delovanje. V prihodnje bo preučevanje zdravstvenega varstva rib v recirkulacijah temeljilo na opazovanju rib, zbiranju podatkov in digitalizaciji. Na ta način bodo določeni zaželeni parametri za ribe. Trenutno se od rib pričakuje, »da berejo knjige«, in da se obnašajo v skladu z napisanim.

Pomembno je poudariti, da proizvajalci opreme za filtracije v večini prime-

in nepotrebnimi filtri velikokrat hkrati pomeni finančno neučinkovitost (zaradi prevelikih investicijskih in obratovnih stroškov).

Hitro in učinkovito odstranjevanje sedimenta iz vzrejnih bazenov

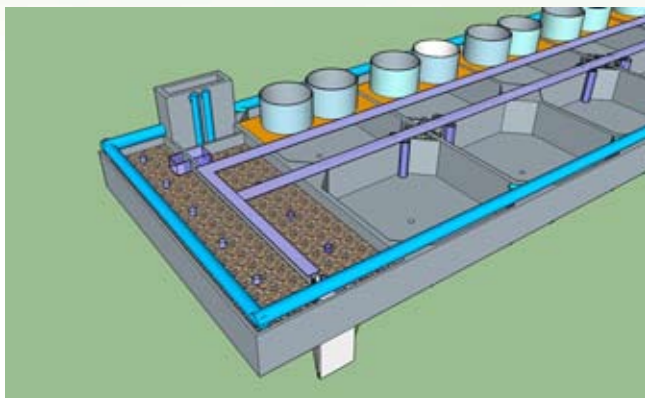
V prejšnji številki glasila smo pisali, da je pravilno načrtovanje vzrejnih bazenov tesno povezano s učinkovitostjo odstranjevanja sedimenta. Rotacijski bazeni imajo veliko prednost pred kanali pri odstranjevanju usedline. Zaželeni je uporaba dvojnega iztoka (angl. »dual-drain«). Na ta način s 5–10 % skupnega iztoka vode odstranjujemo koncentrirano usedlino. Proizvajalci bobnastih filtrov so precej dobro uveljavili paradigmo, da odtoki »dual – drain« niso primerni, in da je treba vso količino odtočne vode filtrirati s bobnastim filtrom in nemudoma odstraniti usedlino iz sistema. Hkrati sodelujejo s strokovnjaki, ki zagovarjajo čim večjo izmenjavo (kroženje) vode na uro. Tako se potreba za velikostjo bobnastega filtra poveča 10- do 20-krat (s tem tudi cena). Sprejemanje teh paradigem v večini primerov pomeni hkrati visoko

– robustnost in potreba po čim manjšem vzdrževanju.

Usedalnike grobo razdelimo na kanalske usedalnike in rotacijske. **Kanalski usedalniki** imajo obliko kanalov, ki po navadi niso globlji od 1 m in imajo razmerje dolžina: širina 4 : 1 do 8 : 1. Zavzemajo relativno veliko površino, ker je hidravlična obremenitev 1–5 m³/m²/h vode (to pomeni, da v eni uri na 1 m² kanalnega usedalnika lahko preteče največ 5 m³ vode). Težava kanalskih usedalnikov je v čiščenju usedline, saj imajo relativno velik tloris in je usedlina po celotni površini dna usedalnika. Načeloma je treba izprazniti celoten kanalski usedalnik, da izperemo usedlino. Zato je pri kanalskih usedalnikih treba izdelati dva usedalnika, ki se ne praznita hkrati. Učinkovitost kanalskega usedalnika lahko povečamo s pregradami, lamelnimi elementi, snopi cevi itn., ki povečujejo dolžino potovanja vode in/ali zmanjšujejo hitrost gibanja delcev ob površinah lamel, s te se poveča sedimentacija. Vstavljanje lamel, pregrad itn. v usedalnike velikokrat pomeni tudi zahtevnejše vzdrževanje, ker se na predmetih nabira biofilm, ki ga je treba izpirati. Pri recirkulacijah z

zelo majhnim dotokom sveže vode je včasih težko izprazniti usedalnik, ker izgubimo veliko vode, ki se nadomesti počasi. To nekatere ribogojnice rešujejo z izčrpavanjem zgornje plasti vode usedalnika (mehansko čiste vode), preden izperejo usedlino.

Rotacijski usedalniki (angl. »swirl separatorji«, »hidroclones«) imajo obliko navpično postavljene cevi s konusnim dnom; hidravlična obremenitev rotacijskih usedalnikov je približno 5-krat večja od kanalskih oz. 20–25 m³/m²/h. Obstaja veliko izvedb, načelo delovanja pa temelji na centrifugalnem gibanju

Slika 4: Statični granularni filter (»static bead«) zelo učinkovito združuje mehansko in biološko filtracijo (rjava barva).

vode, ki loči sediment od centralnega odtoka, ki je na vrhu usedalnika. Dotok vode je v sredini usedalnika ali nižje, pravilno usmerjen dotok vode ustvari centrifugalno gibanje vode. Če prostor dopušča, so rotacijski usedalniki lahko bistveno globlji od kanalskih (3 m ali več). Tako se dodatno poveča učinkovitost zaradi dolžine potovanja vode v navpično smer. Dno usedalnika je po navadi konusno, v njem se zadržuje usedlina, ki se občasno izpušča preko odtoka na dnu konusa. Pri izpuščanju usedline se izgubi relativno malo vode. Rotacijski usedalniki so precej občutljivi za povečan pretok vode, zato je optimalno, da jih namestimo za vsak vzrejni bazen posebej. V takih izvedbah lahko rotacijski usedalnik hkrati uporabljamo kot izpustni jašek oziroma odstranitev vertikalne cevi omogoča popolno izpraznitev bazena.

Sedimentacijske konuse (angl. »sludge cones«) pogosto uporabljamo pri vzreji postrvi v kanalih. Na koncu vzrejnega kanala sta mreža (ki preprečuje pobeg ribe) in pregrada, ki usmerja odtok vode iz dna kanala v sedimentacijski bazen, v katerem je nižje dno kot v vzrejnem bazenu. Dno sedimentacijskega bazena ima več konusov s centralnimi odtoki, ki so zamašeni s cevmi ali gumijastimi čepi.

Odstranjevanje čepov ali cevi za kratek čas omogoča učinkovito odplakovanje usedline, s čimer se nekoliko zniža gladina v vzrejnem kanalu.

Mikrositasti filtri (microscreen filters)

Delcev, manjših od 100 µm, ne moremo odstraniti s sedimentacijo, zato so v praksi pogosto v rabi mikrositasti filtri (micro screen filters). Najbolj uveljavljen je bobnasti filter (drum filter). Mikrositasti filtri odstranijo delce, večje od 30 µm. Delujejo po načelu precejanja vode skozi

sita z različnimi odprtinami (40–60 µm), na katerih ostanejo ujeti delci. Sita izpiramo z visokotlačnimi šobami in sediment odstranjujemo iz ribogojnice. Bobnasti filtri porabijo približno 2 % sveže vode (računano na skupni volumen recirkulacije) za izpiranje mikrosit in ta voda mora biti zelo čista, v nasprotnem poškoduje šobe. Sita moramo po določenem času zamenjati in občasno očistiti vodnega kamna. Glede na to, da so bobnasti filtri relativno dragi, da porabijo precej energije in vode za delovanje, ter da je potrebno pravilno vzdrževanje, je smiselno, da se jim izognemo ali da njihovo velikost čim bolj zmanjšamo. Uporaba dvojnega odtoka 10-krat zmanjša velikost bobnastega filtra, če pred bobnasti filter namestimo rotacijski usedalnik (swirl separator), bobnasti filter razbremenimo za 70–90 %. Uporaba bobnastega filtra brez dvojnega odtoka in rotacijskega usedalnika je popolnoma neracionalna, v primeru uporabe le-teh pa postane vprašljiva.

Granularni filtri

Granularni filtri so mehanski in biološki filtri hkrati, vsebujejo pa večje ali manjše granule (zrnca, kroglice), nameščene v plasti določene debeline, skozi katere prehaja voda. Neraztopljeni delci iz vode raznih velikosti ostanejo ujeti na površini granul zaradi treh načel:

- zagozdijo se med špranjami ki jih med seboj tvorijo granule;
- upočasnjeni tok ob površini granul pospešuje sedimentacijo;
- na granulah nastane a biofilm (plast bakterijskih kultur), ki je lepljiv in ima elektrostatičen naboj, ki prepreži manjše delce umazanije.

Granularni filtri so izjemno učinkoviti in se dobro ujemajo v kombinaciji z radialnimi usedalniki in ozonom. Na površini granul se kopiči umazanija, ki jo je treba občasno odplakniti, po navadi z vpihovanjem zraka. Pri vzreji salmonidov največkrat uporabljamo »static bead filter« (angl), ki ima obliko kanala, v katerem so nameščene granule v plasti, skozi katero prehaja voda. Granule izpihujemo in sediment odstranimo iz ribogojnice. Izpihovanje takšnega filtra traja več ur. Med izpihovanjem filtri delujejo enako kot »moving bead« (ang.). Po navadi načrtujemo dva takšna filtra za isto ribogojnico (eden je v funkciji, drugi se izpihuje).

V valiških in recirkulacijah z izjemno visokimi zahtevami glede mehanske čistosti uporabljamo dvojne filtre: bead in peščene, ki so podobni filtrom iz bazenske tehnike.

Vpliv ozona na mehansko filtracijo

Ozon (O₃) je plin, ki je pogosto v rabi pri recirkulacijah zaradi naslednjih lastnosti:

- ima razkuževalni učinek (uničuje mikroorganizme in razvojne oblike zajedavcev),
- uničuje barve, vonjave in povečuje prosojnost vode,
- oksidira nitrite v nitrate (tako razbremenijo biološki filter),
- ima učinek flokulacije oz. manjše delce umazanije oblikuje v večje delce, ki se lažje usedajo,
- ima učinek precipitacije oz. koloidne veže na peno in jo dvigne na površje,
- razgradni produkt ozona je kisik, ki pripomore k bogatenju vode s kisikom.

Ozon povečuje učinek sedimentacije za približno 30 %, in to zaradi flokulacije delcev, manjših od 100 µm, ki se sicer ne bi odstranili s sedimentacijo. Učinek ozona v recirkulacijah je zelo viden, saj zelo hitro poveča prosojnost vode za en meter ali več.

Zaključek

Mehanska filtracija je pogoj ustreznega delovanja recirkulacije ali katerekoli oblike ponovne rabe vode. Učinkovitost mehanske filtracije temelji na hitrem odstranjevanju sedimenta iz vzrejnega bazena in preprostem odstranjevanju usedline iz ribogojnice. Kombinacija okroglih bazenov, dvojnega iztoka (dual drain), rotacijskih usedalnikov (swirl separatorjev), statičnega biofiltra in ozona je v praksi pokazala izjemno učinkovitost v tehničnem in finančnem pogledu. Pri konvencionalnih ribogojnicah, ki se želijo preoblikovati v občasne ali trajne recirkulacije, je več možnosti nadgradnje s sistemi za mehansko filtracijo.

Ribiška družina Murska Sobota

RD MS je nastala 10. maja 1959. Istega leta je republiški sekretariat za kmetijstvo z odredbo v Ur. listu LRSI št. 17-94/951 dodelil ribiški družini MS ribiški okoliš, ki je takrat obsegal tudi okoliš RD Ljutomer. Od nastanka do danes je RD sprejela vrsto pravilnikov in dopolnitev statuta društva.

Organizacijsko družina deluje v 4 enotah in sicer:

- TE Bakovci
- TE Beltinci
- TE Goričko
- TE Murska Sobota

Glavne aktivnosti družine je skrb za ohranjanje narave in ribjih populacij, ribolov in tudi organiziranje ribiških tekmovanj. Vsako leto ponosno organizirajo več državnih tekmovanj v ribolovu s plovcem, prav tako imajo ekipo, ki tekmuje v državni LRP Aligi. V ribiški družini delujeta sekcija za vijačenje ter kraparska sekcija. Cilj delovanja sekcij je promocija ribolova, zavzemanje in poučevanje za pravilno ravnanje z ribo, organiziranje tekmovanj in povezovanje ribičev za tovrstni ribolov. Člani sekcij so še posebno aktivni v delovnih akcijah ribiške družine.

Osnovni podatki

NASLOV Bakovska ulica 37,
9000 Murska Sobota
TELEFON +386 (0)31 335 852
E-POŠTA info@rd-ms.si
SPL. STRAN www.rd-ms.si

Kategorija	Število članov
Polnoletni člani	307
Pripravniki	106
Mladi, študenti	39

Preglednica 1: Članstvo v RD Murska Sobota na dan 17. 3. 2020

Ribolov

Ribolov je dovoljen samo z ribolovno dovolilnico. V vseh revirjih, razen gramoznic Krog-velika, Ivanjci in Soboško jezero, je dovoljen le dnevni ribolovni režim v skladu z Pravilnikom o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah. Pred začetkom ribolova je treba vpisati v letno ribolovno dovolilnico datum, po končanem ribolovu pa vrsto, število in težo ulov-

ljenih rib. Velja tudi za komercialne vode. V vseh vodah je prepovedana uporaba vseh plovnih sredstev za vožnjo hrane in vab v vodo. Izjema so revirji, kjer je urejeno drugače (gramoznica Krog-velika, Soboško jezero, Ivanjci in Krašči). V revirjih ribiške družine boste lahko lovili ščuke, some, smuče, podusti, platnice, menke, krape, linje, ploščiče, klene, mrene, ogrice, bolene, navadne ostriže, rdečeperke, rdečeoke, zelenike in navadne koreslje.

Revirji

Ribiška družina skrbi za 400 ha voda, od tega 320hHa ribolovnih revirjev:

- Reka Mura in rokavi
- Ledava s pritoki (brez jezera Krašči)
- Jezero Krašči
- Gramoznica Satahovci
- Gramoznica Gančani
- Gramoznica Lipa
- Gramoznica Beltinci

Gramoznica Krog

Zaradi dobrega gospodarjenja se lahko pohvalijo, da imajo v revirjih dobro populacijo ribjih vrst. Zato ribiško družino obiskujejo ribiči, ki želijo ujeti kapitalno ribo. V soboškem jezeru so v preteklosti že ujeli 32-kilogramskega krapa, v drugih revirjih kapitalne ščuke, smuče in some.

- Gramoznica Kupšinci
- Gramoznica Soboško jezero
- Gramoznica Ivanjci
- Gramoznica Krog – velika
- Gramoznica Lipovci
- Gramoznica Bakovci – ob igrišču
- Gramoznica Renkovci
- Gramoznica Filovci

Podpis

Podpis

- Gramoznica Dokležovje – CP
- Gramoznica Bakovci – stara
- Gramoznica Dokležovje – Katika
- Gramoznica Dokležovje – Taškan
- Gramoznica Krog – avtošolska
- Zajetje Hodoš
- Gramoznica Tešanovci

Mladi ribiči

V zadnjih letih se trudijo, da bi v ribiške vrste privabili čim več mladih ribičev. Zato so lani organizirali dvodnevni ribiški tabor za mlade, ki se ga je udeležilo 24 otrok v starosti od 5 do 15 let. Mladi ribiči in starši so bili z izvedbo tabora zelo zadovoljni, kar se kaže tudi z letošnjim številom novih mladih članov v ribiški družini Murska Sobota. Če bodo razmere dopuščale izvedbo tabora, bodo tudi letos organizirali tabor za mlade ribiče.

*Nuška Božičnik,
Aleš Horvat*

Podpis

Podpis

Ob Kamenšnici še ena gramoznica

Murska Sobota s soglasjem vlade korak bližje novi gramoznici. Se bomo v prihodnosti rekreirali tudi ob tej?

Soboško jezero so dolgo poznali predvsem po izkopu gramoza, ki ga je tam opravljalo podjetje Pomgrad. Pred približno dvema letoma se je začela preobrazba iz degradiranega območja v turistično destinacijo, ki zdaj s preurejeno plažo in okolico, paviljonom Expano ter gibalnim parkom k obisku vabi goste od blizu in daleč. Izkop gramoza se medtem počasi izteka. Le dober kilometer stran bi zdaj lahko zaživela nova Kamenšnica. Vlada je namreč Mestni občini Murska Sobota prižgala zeleno luč za načrtovanje prostorskih ureditev na območju med soboškim letališčem in avtocestnim priključkom Lipovci, kjer naj bi predvidoma zrasla nova gramoznica.

Nova gramoznica za Pomgrad

Mestna občina Murska Sobota je Vladi 10. septembra lani posredovala pobudo za izdajo soglasja za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena v območju Lokacijskega načrta za smer avtoceste Maribor–slovensko-madžarska meja na odseku Vučja vas–Beltinci. Občina želi pripraviti podroben občinski prostorski načrt

za območje gramoznice Jezera, ki bi omogočal ureditev novega prostora za nadaljnji razvoj dejavnosti podjetja Pomgrad, d. o. o. Predvidene prostorske ureditve posegajo tudi v območje državnega prostorskega načrta; gre za zemljišča oziroma dele zemljišč v katastrski občini Rakičan s parc. št. 1968/3, 1968/4, 1969/2, 1970/2, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2185, 2186, 2187, 2188/1, 2189/1, 2192, 2193, 2216 in 2231, ki so nedaleč stran od Soboškega jezera in letališča Murska Sobota. Vlada Republike Slovenije je sklenila, da so predlagane ureditve v skladu s prostorskimi ureditvami iz Uredbe o lokacijskem načrtu za smer avtoceste Maribor–slovensko-madžarska meja na odseku Vučja vas–Beltinci in 23. januarja izdala soglasje. Soboška občina se zdaj lahko loti izdelave občinskega podrobnega prostorskega načrta.

Dolgoročno tudi potencialna rekreacijska točka?

Na območju načrtovane nove gramoznice, delno poraslem z gozdom, delno pa v kmetijski rabi, so v preteklosti

že izvajali manjše posege z izkopi gramoza za lokalne potrebe. Na delu zemljišča je bil urejen tudi manjši ribnik. V prihodnosti pa bi tam, kot kaže, lahko zaživela celo nova rekreacijska točka. »Z OPPN bodo določeni pogoji za izkoriščanje ter pogoji za sanacijo celotnega območja po končani eksploataciji. Sanacija obrežja gramoznice in ukrepi za preprečitev onesnaževanja okolja se bodo izvajali sproti, po končanem izkoriščanju bo območje namenjeno rekreaciji. Na območju gramoznice ne bodo načrtovane spremljevalne dejavnosti, kot npr. betonarna, asfaltna baza, odlaganje gradbenih in drugih odpadkov,« je razvidno iz sklepa o soglasju. S predlogom soboške občine se sicer strinja tudi Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, dokler so izpolnjeni določeni pogoji, na primer sodelovanje v postopku priprave OPPN, upoštevanje izvedenega stanja, varovalnega pasu in prihodnje širitve avtoceste, zahteve z vidika varstva pred hrupom in odvodnjavanja, vzdrževanja avtoceste ter zagotovitev nadomestnega dostopa do zemljišč.

Jože Žerdin

Ob Kamenšnici bo še ena gramoznica, ki bo v prihodnosti namenjena rekreaciji. Murska Sobota s soglasjem Vlade korak bližje novi gramoznici

Smo v ribiških družinah pripravljeni na elektronsko poslovanje?

Takšne virusne okužbe, kot jo je svetu na začetku 21. stoletja prinesel virus COVID-19 (koronavirus), si zagotovo ni predstavljal nihče, sicer bi bile države nanj ustrezno pripravljene. Odmaknimo se od globalnega vprašanja in postavimo hipotezo, da nam storitveni sektor že danes omogoča takšne informacijske rešitve, s pomočjo katerih lahko nemoteno poslujemo od doma, brez stika s člani.

Podjetja, dobavitelji, kurirske službe, Pošta Slovenije, državni organi, računovodsko knjigovodski servisi idr., ki so za delovanje ribiških družin zelo pomembni, so nas v hipu spomnili na spletne rešitve, s katerimi nam lahko ceneje, hitreje ter brez fizičnega stika omogočajo enakovredno izvajanje našega poslovanja.

Predvsem poslovne banke so nas v prvih dneh epidemije obveščale, da bodo poslovalnice v času virusnih obolenj delovale v zmanjšanem obsegu in s sporočili spodbujale uporabo sodobnih bančnih poti. Nadalje, želele so omejiti plačevanje z gotovino, priporočale nujne dvige gotovine le na bankomatih ter tako ali drugače spodbujale brezstično poslovanje preko spletnih mobilnih bank kot preprostim, varnim in hitrim načinom bančnega poslovanja.

Tu postavljam vprašanje ribiškimi družinam in ribiškimi društvom, ki izvajajo ribiško upravljanje: Ali smo danes sploh pripravljeni na elektronsko poslovanje in kaj nam nudi trg?

Vse ribiške družine v Sloveniji imamo pri poslovnih bankah odprte bančne račune, kjer se finančni tok vodi s prenakazili sredstev predvsem preko spletne banke, morebiti izjemoma ponekod še z osebnimi dvigi in pologi gotovine pooblaščenih oseb pri banki.

Pri tem se zopet samo po sebi postavi vprašanje, ali obstajajo še katera druga elektronska orodja, ki pospešijo in poenostavijo delo, omogočajo brezkontaktno delo s člani ali strankami od doma, pri tem pa dodatno ne obremenjujejo proračuna društva? Zagotovo, je moj odgovor.

Naša ribiška družina je že pred leti poenostavila prodajo turističnih ribolovnih dovolilnic preko prodajnih mest spletnega prodajalca Eventim in tudi preko spletnega portala www.ribiskekarte.si. S to vizijo smo pred tremi leti s slednjim portalom sklenili dolgoročno sodelovanje o razvoju in uporabi elektronskih letnih ribolovnih dovolilnic za člane (eLRD), kjer vodimo učinkovito izdajo letnih ribolovnih dovolilnic za

člane na daljavo brez fizičnega stika, predpisano rekapitulacijo uplena, porabljenih lovnihi dni in druga potrebna poročila pa izdelamo na klik. Tako smo prihranili ogromno časa, ki ga je prej terjalo ročno delo v administraciji in pri članih, ki so v vrsti na mrazu čakali na zamenjavo dovolilnic. Druga pomembna rešitev portala www.ribiskekarte.si je možnost vodenja **evidence čuvajskih obhodov in vpisovanje ribiških kontrol v modulu eČuvaj**, ki pogodbenim ribiškimi čuvajem omogoča sprotno vodenje potrebnih dogodkov preko uporabe pametnega mobilnega telefona, brez kakršnegakoli pripravljanja poročil na papirju. Z vnosi čuvajskih obhodov, vpisi ugotovitev kontrol v ribolovnem ali varstvenem revirju in opravljenih kilometrov imamo v realnem času zbrane potrebne podatke, ki so prav tako dostopni na klik. Tako dosegamo velike časovne prihranke in poenostavitve pri delu čuvajev.

Že dlje poznamo možnost enostavnega spletnega elektronskega vročanja dokumentov preko Pošte Slovenije, d. o. o. (njihova komercialna rešitev se imenuje PošTAR), kjer so storitve celo štirikrat cenejše od klasičnega pošiljanja priporočenih pisem. S PošTAR-jem lahko tajništvo ribiške družine zelo preprosto od doma pošilja priporočena in navadna pisma v optično zajeti sliki (sken) preko katerekoli elektronske pošte (Gmail, Yahoo! Mail, MS Outlook itn.), za kar ni potrebno kvalificirano digitalno potrdilo. Po prijavi v portal PošTAR aplikacija sama vodi k izvedbi odpreme pošiljke. Najprej sestavimo elektronsko sporočilo, navedemo prejemnikov elektronski naslov in mu preko varnega predala Pošte Slovenije odpremimo sporočilo s pripnami. Prejemnik priporočeno pošto prevzame s kvalificiranim digitalnim potrdilom ali unikatno šifro, ki mu jo pošlje sistem preko SMS sporočila. K pošiljatelju se na el. naslov vrne potrjena elektronska povratnica, ki je enakovredna papirni povratnici. Dobra stran te rešitve je možnost spremljanja statusov vročanja kar preko portala.

Podobno kot Pošta Slovenije omogoča registriranim uporabnikom pošiljanje in prejemanje priporočenih pošilk s storitvijo (brez povratnice (R), s povratnico (AR), ZUP pošiljk in e-računov) neposredno v **varen elektronski predal tudi spletni ponudnik VEP.si**. Pošiljanje priporočene pošte ali e-računov poteka preko elektronske dostave z uporabo kvalificirane digitalnega potrdila tako, da se navede običajen elektronski naslov prejemnika. Za uporabo te rešitve ni potrebno posebno predznanje, uporaba pa je podobna delu z elektronsko pošto. Pri obeh rešitvah je uporaba varnega elektronskega predala za prejemnika vseh vrst pošilk brezplačna, brez stroškov registracije in naročnine. Ribiška družina je kot registrirana pošiljateljica zavezana plačati strošek pošiljanja, ki je še vedno manjši, kot bi bil, če naslovniku pošljemo pošto po klasični pošti, kjer sploh ne štejemo potrebnega časa, nakupa ovojnic, pravo ovojnic, izpisovanje oddajne knjige, dostavo na poštno enoto, nakup znamk, poštne ipd.

Ribiški kataster – RIBKAT je spletna poročevalska evidenca ribiškega upravljanja koncesionarja, ki se vodi izključno v elektronski obliki. Kljub starejši tehnologiji glede vnosa istovrstnih podatkov je še vedno priročno orodje za poročanje o opravljenih elektroodlovih, poribljavanjih, smukanjih, ribolovnem režimu, porabljenih ribolovnih dnevih, uplenu, izvedenih registriranih ribiških tekmovanjih, udeležbah usposabljanj članov, pripravi finančnega načrta, čuvajskih obhodih in drugih pomembnih dejstvih ribiškega upravljavca. Združuje vnos številnih podatkov, kar omogoča pripravo preprostih analiz, načrtovanje, poročanje in zakonsko predpisano nadziranje delovanja ribiške družine.

Spletna aplikacija KLEN je programska rešitev za vodenje evidence članstva in obveznosti članstva v ribiških družinah. Elektronska evidenca vsebuje osebne podatke članov, njihove

[illegible]

e-podpisa na lastnem dokumentu PDF. Na njem lahko zakoniti zastopnik ali pooblaščen oseba opravi elektronsko podpisovanje dokumentov z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila (brez potrebe po ročnem podpisovanju dokumenta), kjer postanejo le-ti istovetni fizičnim dokumentom. Taki elektronsko podpisani dokumenti, ki jih odpremimo po prej navedenih potech, zaokrožujejo celoten postopek in omogočajo t.i. 100 % elektronsko poslovanje ribiške družine, ki prinaša izjemne prihranke.

gotovinskih računov in za poročanje v primeru izdaje računov iz vezane knjige računov. **Spletna storitev Atlas okolja** omogoča zelo natančen pregled zemljevida Slovenije, večkratno povečavo, vpogled v kataster, merjenje razdalj in površin, iskanje po koordinatah, izris vrst naravnih okolij (npr. Natura2000, ekološko pomembna območja, hidrografija ipd.). **Spletni portal E-prostor Geodetske uprave Republike Slovenije** je namenjen pregledu nepremičnin oz. zemljiških parcel, ki so evidentirane v zemljiškem katastru ter pripadajočih stavb in delov stavb, ki so evidentirane v katastru stavb. Kot nadgradnjo vsemu temu lahko dodamo še prijavo v **državni spletni portal SI-PASS**, ki omogoča avtentikacijo storitev spletne oddaje vlog državnim organom in izvedbo

Tako hipotezo potrjujemo in sklenemo, da tajništva ribiških družin, ne glede na zunanje razmere, ki nas ne smejo presenetiti, lahko že danes v popolnosti opravijo potrebna administrativna dela od doma, brez stika s člani, saj so svetovni splet in različni ponudniki zagotovili množico aplikacij in portalov, ki nam, tudi zaradi tehnologije storitev v oblaku, poenostavijo naše vsakodnevno poslovanje. Seveda se je treba pred tem naučiti uporabe posameznih spletnih rešitev. Vse to ob dejstvu, da nam elektrike in internetnega omrežja nikoli ne zmanjka.

Če bi želeli več informacij glede uporabnih spletnih rešitev za delo v ribiških družinah, me lahko pokličete na telefonsko številko: 070-797-966.

Dr. Tomaž Lavrič,
tajnik RD Bistrica Domžale

Vabe domače izdelave (2. del)

Velikokrat me kdo vpraša, kako pripraviti koruzo za krapolov. V sestavku vam bom napisal, kako jo pripravljam sam. Uporabljam način, ki mi ga je pokazal oče, ko sem bil še otrok, seveda pa sem pripravo in obdelavo malo spremenil po svoje.

Tisti, ki pridelujete koruzo doma, nimate težav, za druge pa priporočam, da storite kot jaz in si jo kupite v kmetijski zadrugi ali bolje založeni trgovini za male živali. Koruza je ugodna in sveža ostane zelo dolgo, če jo le zaščitimo pred glodavci in vlago. Je vaba, ki deluje že stoletja in bo delovala še naprej. Ribe jo preprosto obožujejo.

Priprava koruze

Mešanice so odlične za krmljenje

Sam uporabim petlitrsko vedro s pokrovom, ki ga do 1/3 napolnim s koruzo, nato dodam mrzlo vodo, lahko kar iz pipe, da je vedro polno do 3/4 oz. 3 cm pod robom. Neprodušno zaprem s pokrovom in pustim pri miru najmanj 24 ur, še bolje 48. Po 24 urah opazimo, da je pokrov malo napihnen. Odpremo in videli bomo, da se ustvarjajo majhni mehurčki in da je koruza zelo prepojena s tekočino.

Namočeno koruzo prestavim v večji lonec in pazim, da je vode dovolj, saj mora biti koruza pod vodo, ter jo postavimo na štedilnik. Lonec pokrijemo, da voda ne izpari prehitro, po potrebi med kuho dodamo malo vode. Priporočam, da nastavite temperaturo na malo več kot srednje, tako da boste koruzo počasi začela kuhati in ne bo prehitro zavrela. Kuham jo odvisno od koruze same, po navadi 30 min do ene ure. Nato koruzo odstavim ter jo dam nazaj v plastično vedro skupaj s tekočino, v kateri se je kuhala, ter dodam sladkor ali katero drugo sladilo ali aromo in dobro zaprem. Postavim na zmerno toplo mesto in pustim stati še kak dan ali dva, včasih dlje.

V tem času nastane fermentacija, zato priporočam, da pokrov vedra odprete na prostem, da vam ne bo kaj pljusnilo na tla v prostoru; deležni bi bili neprijetnega in zelo motečega vonja po kislem, ki pa ga ribe in krapo obožujejo. Tako pripravljeni koruzi lahko dodamo različne dodatke, da jo še malo *sfririzamo*, kot rečejo nekateri. Sam sem na primer koruzo, preden sem šel na lov, odcedil in dodal malo hrane za krmilnik in polil z aromo lignjev. Izkazalo se je kot odlično!

Še en skrit nasvet: koruzo, ki jo skuhamo s cimetom, odlično odganja somiča od naše vabe.

Tigrov orešček

Z njim ni priporočljivo pretirano hraniti, ker lahko dosežemo obraten učinek.

Je težko prebavljiv in se izloči na pol prebavljen. Takšen pa je mamljiv kot hrana in ga riba ponovno poje in zapostavlja drugo hrano. Okoli trnka vržemo le prgišče oreščkov. Pripravimo ga tako, da ga namakamo vsaj 24 ur, nato pa ga kuhamo od 30 do 40 min. Lahko ga uporabljamo takoj, bodisi samega oz. aromatiziranega. Lahko ga pustimo v vodi 2 do 4 dni, da začne fermentirati, kar opazimo kot nekakšno sluz, vonj pa je kisel. Nato ga speremo v vodi; po izkušnjah večine ribičev da takšen najboljši rezultat.

Sluz je posledica fermentacije.

Konoplja

Uporabljamo jo kot dodatek drugim vrstam hrane za privabljanje rib. Kuhana je takrat, ko se zrna razpočijo. Oddaja zelo prijeten vonj in olje. H koruzi jo dodajamo kot hrano, s katero nato krmimo ribolovno mesto. Krapa zaradi njene drobnosti zelo dolgo zadrži na mestu. Med samo pripravo konoplje oz. po kuhanju lahko eksperimentirate in dodajate različne arome in začimb. Pri tem vaši domišljiji niso postavljene meje, a seveda upoštevajte, da mora ustrezati tudi okusu rib, ki jih boste lovili, in da z njimi ne škodite okolju.

Skrit namig: krapo imajo zelo radi tudi črni poper, cimet ali malo česna v prahu ter čili.

Pri pripravi mešanice za krmljenje (partikli, angl. particles) lahko uporabimo tudi pšenico, ječmen, sončnična semena, čičeriko, rdeč fižol itn. Več različnih semen vsebuje naša hrana, bolj zanimiva bo za ribe. Pestra paleta barv poleg arome oddaja dober vidni signal, ki vzbuja radovednost pri ribah.

Seveda pa ne smemo pozabiti naši hrani dodati tudi nekaj narezanih bočiljev ali peletov, če bomo lovili z njimi. Na tak način bomo dosegli najboljše mogoče rezultate pri ribolovu.

Če nimate prostora za kuhanje in pripravo mešanice za krmljenje (partikli, angl. particles) ter vam primanjkuje časa, lahko v trgovini kupite zmrzjeno sladko koruzo, v konzervah dobite grah, rdeči fižol, čičeriko in še kaj.

Ko ste ob vodi, v eno vedro daste vse sestavine, dodate malo bočiljev in peletov in vaša hrana je pripravljena. Lahko pa lovite tudi s tako pripravljenimi mešanicami za krmljenje (partikli, angl. particles). Malo graha, čičerike ali koruze na lasu so izredno vabljiva vaba za krapa. Poskusite in mogoče boste presenečeni nad učinkom alternativnih vrst hrane.

Upam, da sem vam vsaj malo pomagal, da si boste lahko sami poskusili pripraviti svojo domačo krmo. Pa dober prijem vam želim.

*Besedilo in fotografije:
Boris Dajčman*

Ribiško upravljanje v soglasju z naravo

Savinja že desetletja velja v delu, s katerim upravlja RD Ljubno ob Savinji, za eno najboljših muharskih voda pri nas. Iz leta v leto se večja število tistih, ki bi želeli tam muhariti postrvi in lipana, katerih stalež je še vedno na zavidljivem nivoju. Usmeritev ribiškega upravljanja v RD Ljubno je ob trajnostni rabi rib kot predmeta ribolova zagotavljati in ohranjati tudi ugodno ekološko in biotsko raznovrstno stanje vseh vodotokov. Njihovo delo sem zelo dobro spoznal v času mojih prvih muharskih korakov v osemdesetih in devetdesetih letih, ko sem tam lovil kot muhar začetnik na dnevne dovolilnice, še bolj pa v obdobju od 2006 do 2017, ko sem bil član RD Ljubno. Ves čas je v ospredju zagnano, strokovno delo in odlični, tovariški odnosi v družini. V pogovoru s predsednikom RD Ljubno Gregorjem Križnikom sva spregovorila o vseh pomembnih vprašanjih o delu družine. Prepričan sem, da bodo njihove napredne ideje in izkušnje zanimive tudi za druge RD in bralce glasila Ribič.

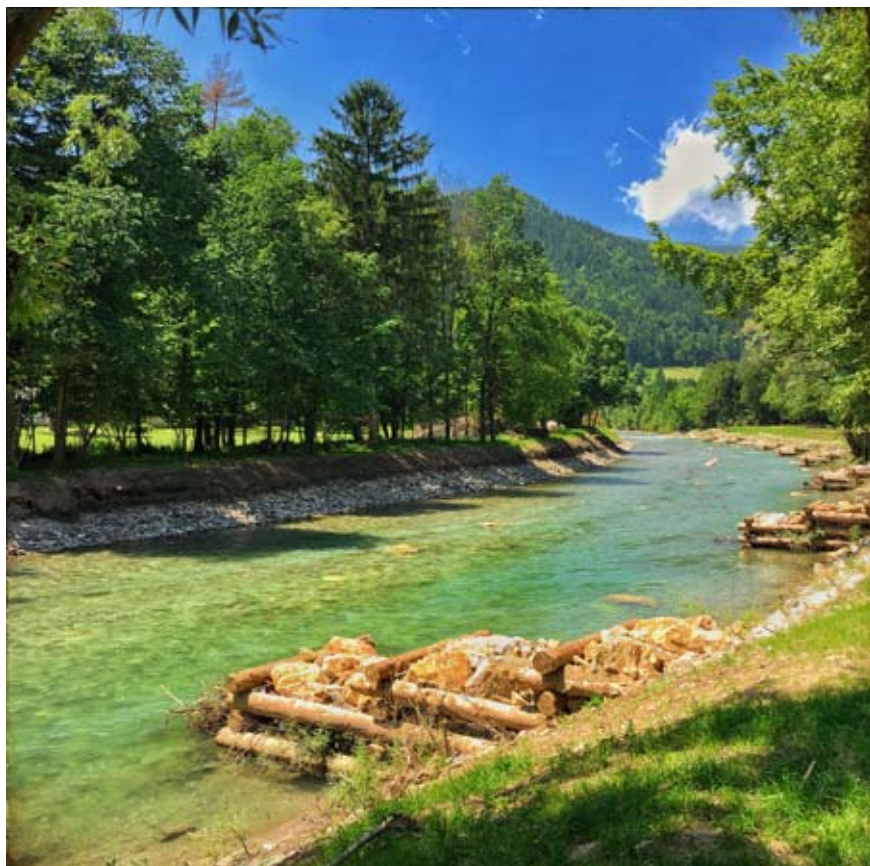
V čem je bistvo usmeritve dela vaše ribiške družine?

Temeljna usmeritev ribiškega upravljanja v RD Ljubno je, da ob trajnostni rabi rib kot predmeta ribolova želimo zagotavljati in ohranjati tudi ugodno ekološko in biodiverzitetno stanje vodotokov. Razumeti ribiško upravljanje zgolj kot združevanje članov z namenom izvajanja ribolova in prodaje ribolovnih dovolilnic, je po našem mnenju ne le povsem napačno, ampak prej ali slej privede tudi do upada ribjih populacij. Varovanje narave, vodnega in obvodnega življa, kjer živimo in uživamo tudi v ribolovu, bi moralo biti temeljno vodilo pri delu vseh ribiških organizacij. Le takšna usmeritev namreč daje zagotovilo, da bomo z ribolovom lahko nadaljevali tudi v prihodnosti. Po drugi strani pa je tudi pomembno sporočilo civilni javnosti in drugim organizacijam. Zelo pomembno se nam zdi, da javnost pod pojmom ribič ne prepozna le nekoga, ki hodi k vodi z namenom loviti ribe iz užitka ali za prehrano. S svojim zgledom želimo, da bodo ljudje našo ribiško družino dojemali kot resno ribiško organizacijo, ki se skupaj s svojimi člani bori za vode in življenje v njih – ribe. Želimo opozoriti na izjemen pomen rib, ki so neme, mnogim ljudem sicer nevidne in nezanimive, a za zdrave vode, naravo in ljudi izjemnega pomena. Upam si trditi, da je neokrnjena narava v Sloveniji nacionalno strateškega pomena iz več vidikov. Ne moremo in ne smemo je meriti v denarju. Žal tega mnogi, med njimi tudi nekateri državni organi, ne znajo ali nočejo

prepoznati. Narava ni nakupovalni center, kjer lahko nekaj enostavno kupiš za denar in nato na polico postaviš nov izdelek.

Filozofija dela naše ribiške družine ni preprosta, in pot do uresničenja le-te tudi ni lahka. Smo pa ponosni, da vse to zmoremo na prostovoljni osnovi, brez zaposlenih ali nagraje-

vanja. Bistvena je dobra ekipa zanesenjakov, ki delajo s srcem in dihaajo za isti cilj. Nikoli nam ni bilo, nam ni in nam nikoli ne bo vseeno za naravo okrog nas in za naše vodotoke in ribe v njih. Spoštujemo in skrbimo za dediščino naših prednikov in želimo našim potomcem predati zdravo zapuščino. ►

Slika ureditve v Vrbju: sonaravna ureditev Savinje (foto: Bruno Generali)

Na čem temelji upravljanje z ribjim življenjem v zgornjesavinjskem ribiškem okolišu?

V okviru določil zakonodaje, okoljskih smernic, Programa upravljanja rib in ribiško gojitvenega načrta poskušamo z okolišem trajnostno ribiško upravljati. To nam narekuje, da kot upravljalec ohranjamo vode in ribe v najboljšem ekološkem stanju. Upravljanje mora potekati ne le po zapisanih smernicah, temveč morajo te zajemati tako dobre in slabe izkušnje iz preteklosti, kot tudi upoštevati nepredvidljive faktorje. Težava kvalitetnega ribiškega upravljanja je predvsem v tem, da se efekt vsake spremembe jasno vidi šele po več letih, po najmanj treh. In to tako v dobro, kot žal tudi slabo smer.

Kako gledate na sodelovanje z RZS, ZZRS, državo?

Sodelovanje z državnimi službami, od Zavoda za ribištvo, Zavoda za varstvo narave, pa vse do Direkcije RS za vode in koncesionarja, Vodnogospodarske službe podjetja Nivo Eko d.o.o., kot tudi Zvezo ribiških družin Celje, je tako na lokalnem, kot na regionalnem nivoju, zelo dobro, lahko rečem celo odlično. Do dela Ribiške zveze Slovenije pa moram biti žal tudi nekoliko kritičen. Sodelovanje z njo je sicer dobro, kritični pa smo do nekaterih njenih aktivnosti. Preveč aktivnosti je usmerjenih v tekmovalno dejavnost. Danes se na sestankih RZS odvijajo debate, ki se sploh več

ne bi smele, že zaradi spoštovanja zakonodaje in ribiške etike. Razprave, ali bi lahko muharji tekmovalci lovili na dve muhi, ali bi lahko pri lovu rib s plovcem tehtali ribe v varstveni dobi in ali bi se lahko za hranjenje rib porabile neomejene količine hrane, ne sodijo v ribiško organizacijo. Po drugi strani pa si želimo več pogovorov o naravovarstvenih temah. Kako z vidika ohranjanja vodotokov in ribjih populacij, pa tudi organiziranosti slovenskega ribištva, zagotoviti, da bomo ribiči še čez desetletja lahko sploh še kje lovili, v rekah, ki bodo vsaj približno na takem nivoju, kot smo jih mi prejeli od naših predhodnikov? Po mojem mnenju bi morali vsi funkcionarji na vseh nivojih ribiških organizacij preživeti čim več časa ob vodah in čim večkrat loviti ribe. Kako bomo sicer drugače lahko sprejemali kvalitetne odločitve za organizacijo in ribiško upravljanje, če nimamo neposrednega, realnega stika s tem, kar se dogaja v vodah in ob njih? Zavedati se moramo, da smo Ribiška zveza Slovenije vsi člani, povezani v ribiških družinah, ne le predsednik, sekretar, tajnica in urednica Ribiča.

Savinja je znana po zelo dobrem staležu rib. Kje je skrivnost tega?

Skrivnosti ni. Kot sem že omenil, poskušamo z okolišem trajnostno ribiško upravljati. Stalež rib v Savinji je zelo dober, velik del je avtohtonih potočnic in lipanov. Skrbno pazimo, da je kvaliteta rib v naših vodah na najvišjem možnem nivoju. Zato si v

prvi vrsti prizadevam varovati in zaščititi naravne, »divje« ribe, ki so se uspele prilagoditi na vse spremembe v okolju, preživeti vse ujme in uiti plenilec. Glede na ribiško gojitvene načrte moramo dodatno vlagati tudi ribe iz ribogojstva, Zavedamo se, da ribe vzrejene v ribogojnici, nikakor ne morejo nadomestiti rib, ki zrastejo v naravi. Zato pazimo, da so tudi te zares kvalitetne. Pri tem je velika prednost, da imamo lastno ribogojstvo, kjer vzrejamo izključno avtohtone ribje vrste. Lastni vzreji rib za porabljanje posvečamo posebno pozornost.

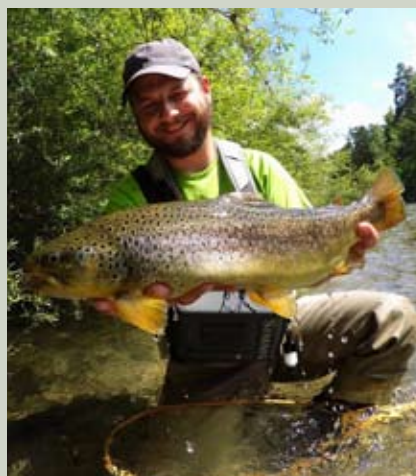
Dobro stanje je tudi rezultat izjemnega truda vseh dosedanjih vodstev in članov družine, njihovega odrekanja ter sposobnosti sodelovanja z različnimi dejavniki, vezanimi na reko. Pomembno je tudi, da se skozi vso zgodovino družine denar pridobljen iz prodaje dovolilnic v veliki večini vrača zgolj in samo v ribiško upravljanje.

Sočasno smo s povečanjem števila ribičev v RD Ljubno ob Savinji kot prvi v Sloveniji že leta 2004 sprejeli brezpopojno obvezno uporabo muh vezanih na brezzalustniku. Kasneje smo pravila z razlogom varovanja ribjih populacij še dodatno zaostriili, tako za člane kot tudi za goste. Strog ribolovni režim, ki ga imamo, je verjetno eden najstrožjih v muharskem svetu. Dnevno tako lahko na naših vodah lovi le 20 ribičev. Omejitev prodaje dovolilnic in nadzor nam omogoča vrhunsko izdelana aplikacija, ki jo je s skupnim sodelovanjem izdelal in na naše potrebe ukrojil naš tajnik,

Gregor Križnik

Gregor se je rodil leta 1983. Otroštvo je preživel ob Savinji, v Okonini, vasi na obrobju Ljubnega. Bolj kot igrišče in druženja z vrstniki so ga zanimala prodišča ob Savinji in ribe v njej. Leta 1992 je po prvih ribiških korakih v obliki otroškega krivolova z leskovo palico postal član Ribiške družine Ljubno ob Savinji. Osnovno znanje o ribah in vodah, pa tudi odnos do ribiške organizacije, so mu dali tedanji mentor mladine Franc Vodušek in vodstvo družine na čelu z takratnim dolgoletnim gospodarjem Janezom Podkrižnikom - Maticem in predsednikom Nikolajem Zagožnom - Miklavžem. To je bila enkratna dota mlademu ribiču, ki jo še vedno izjemno ceni. Od leta 2002 do 2007 je opravljal funkcijo predsednika disciplinske komisije, od leta 2007 do 2017 je bil tajnik RD, nato pa je bil po slabem letu vodenja družine kot podpredsednik leta

2017 ob svoji desni roki, gospodarju RD Marijanu Mošmondorju, izvoljen za predsednika. Opravil je izpit za ribogojca, izvajalca elektroribolova in ribiškega čuvaja. Savinjo in njene različne obraze pozna tako v prijetni obliki kot tudi ob hudi uri. To je najbolj

Gregor Križnik (foto: Sonja Zemljak)

neposredno spoznal v katastrofalni ujmi leta 1990, nato pa še leta 2012, ko je Savinja poplavlila tudi njegov dom. Z delom nevladnih organizacij se je dodobra spoznal tudi v dveh mandatih dela na funkciji poveljnika Prostovoljnega gasilskega društva Okonina in pomočnika poveljnika tamkajšnje gasilske zveze. Zaposlen je v Upravi RS za zaščito in reševanje kot operater v Regijskem centru za obveščanje Celje in tako spoznal tudi problematiko poplavljanja vodotokov. To znanje in izkušnje mu zelo koristijo tudi pri njegovi zavzetosti na področju posegov v vodotoke. V komunikaciji je vedno zelo neposreden; brez dlatke na jeziku izreče tako pohvalo kot upravičeno kritiko in enako pričakuje tudi od drugih. Odkrito komunikacijo razume na dolgi rok kot temelj za dobro medsebojno delo in dobre odnose. Z nasmehom na obrazu pove, da ima neizumerno srečo, da je njegova življenjska sopotnica Sonja prav tako strastna ribička.

Boštjan Zagožen, lastnik istoimenskega podjetja Spock.

Marsikdo zmotno misli, da je rešitev oziroma skrivnost vsega v režimu ujemi in spusti ali pa v vlaganju. Potrebno se je zavedati, da je najnižja stopnja smrtnosti rib pri ujemi in spusti 5 %. Ob tem se poraja vprašanje, kdo naredi manj škode. Tisti, ki pride in upleni prve tri dovoljene merske (po možnosti vložene) ribe, ali tisti, ki tekom dneva ujame in izpusti 100 rib, pri čemer jih polovico še fotografira. Smo za vodo zato, ker nam je riba zgolj predmet užitka, ali pa zato, ker imamo radi naravo in nam je ribolov doživetje, ki ga moramo doživljati celostno ob spoštovanju rib in narave?

Poskrbeli smo, da upoštevane pravil nadzira izjemno dobro organizirana čuvajska služba, ki jo sestavlja 19 izjemno srčnih in predanih čuvajev. Ti ob zelo dobrem sodelovanju s policisti Policijske postaje Mozirje in Postaje vodnikov službenih psov Celje bedijo nad vodami dobesedno dan in noč. Lahko se pohvalimo, da smo izjemno uspešni pri preprečevanju in odkrivanju krivolova. Na njihovo dosledno delo in uspehe pri preprečevanju krivolova smo posebej ponosni. Ob svoji osnovni vlogi pa predvsem tekom poletja še vljudno opozarjajo ostale obiskovalce na čistočo in primerno obnašanje ob obisku obvodnega pasu.

Potrebno je spremljati dogajanje v vodi in se nanj tudi primerno odzivati. Ob hudih poletnih vročinah ribolov prepovemo in prodajo dovolilnic zapremo, da s tem zaščitimo ribe.

Velik pomen za poribljavanje vaših voda pripisujete lastnemu ribogojstvu?

Imeti lastne ribogojske objekte je izjemna prednost. Danes ima naša RD vališče-ribogojnico v Podvolovlju in ribogojnico na Ljubnem, kjer vzrejamo izključno avtohtone ribe vrste. Pot do tega ni bila lahka, vendar se zavedamo, kakšna vrednost je to danes. Brez odkritega prenosa znanja, dobronamernih nasvetov in trdega dela naših predhodnikov nam ne bi uspelo.

Imamo dovoljenje za vzrejo rib za poribljavanje in kot prvi v Sloveniji tudi status VHS/IHN virusa proste cone, ki zajema praktično celoten ribiški okoliš. Poleg zagotavljanja rib, ki so gensko lokalnega porekla in prilagojene na tamkajšnje pogoje, smo se specializirali izključno v vzrejo rib za poribljavanje. Ta ni enaka kot vzreja rib, namenjeni

za prodajo oziroma prehrano. Vzreja rib za poribljavanje je zelo zahtevna, tvegana in neekonomična. Cenovno je te ribe precej težje ovrednotiti, saj je za prirast iste količine teh potrebno neprimerno več prostora, kvalitetnejša hrana in obilo truda.

Odprodamo le morebitne viške. Skladno z dolgoletno prakso dobrega sodelovanja so naši prednostni kupci sosednje ribiške družine iz ZRD Celje. To je tudi v smislu smernic, ki smo jih dorekli za ohranjanje lokalnih populacij donavske potočne postrvi skupaj s strokovnjaki iz Zavoda za ribištvo, Zavoda za varstvo narave in Biotehniške

Potočna postrv vzrejena v ribogojnici Ljubno (foto: Sonja Zemljak)

fakultete. Strogo spoštujemo določilo, da v svoje vodotoke ne vnašamo potočnic od drugod in naših vzrejenih tudi pod nobenim pogojem in za noben denar ne bomo odprodajali v druga porečja.

Kako je s potočno postrvjo pri vas? Še vedno imate dober stalež potočne postrvi, kako kaže za naprej?

Stalež potočnice je pri nas k sreči res še vedno dober. Potrebni so veliki naporji za njeno ohranitev, ki so iz leta v leto večji. Vzrokov za upadanje staleža potočnic je več. Bojim se, da je težava mnogo bolj kompleksna, kot jo danes dojemamo in je rezultat mnogih, zelo različnih dejavnikov. Vedno hujši naravni ekstremi, pregrevanje (in preveliko ohlajanje) vodotokov, regulacije, vnos snovi iz kmetijskih površin, vnos mikrosedimenta iz kanalizacije ali čistilnih naprav, ob tem pa tudi in predvsem takšnih in drugačnih kemikalij, prevelik pritisk na vodotoke s strani vseh deležnikov ... Kako vsi ti negativni vplivi vplivajo ne le na preživetje rib, ampak, kar je še bolj pomembno, na njihovo sposobnost razmnoževanja in odstotek preživetja iker oziroma zaroda? Kako se je zaradi omenjenih dejavnikov

spremenila količina biomase na hektar vodne površine, ko govorimo o vodnih insektih, kot primarnem viru hrane rib? Tu resnično pogrešamo kvalitetne raziskave s strani različnih strokovnih institucij in večje angažiranje, tako ribiških organizacij na vseh nivojih, kot tudi državnih organov.

Vsi ti različni dejavniki namreč močno prehitvejo možnosti našega dojemanja, kaj se dejansko dogaja in kakšne so in bodo posledice. Vsekakor pa mislimo, da rešitev ne bo le v povečanem vlaganju, temveč bo najverjetneje potrebno razmisliti o popolni ali vsaj delni omejitvi uplena domorodnih ribjih vrst, v našem primeru potočnice. RIBE iz ribogojnice ne morejo nadomeščati rib, ki so rojene in zrastejo v naravnih pogojih. Imajo namreč bistveno manjšo zmožnost preživetja, tako ob naravnih ujmah, srečanjih s plenilci, imajo pa tudi manjšo reprodukcijsko sposobnost. Celo več. V naravno populacijo vnašamo primerke, ki v njej nikoli ne bi preživeli, v ribogojnici pa jim je to uspelo zgolj zaradi kontroliranih razmer. Vprašljiva je tudi njihova genska slika. Maksimalno moramo zavarovati in zaščititi naravne, *divje* ribe. Menim, da bo enostavno potrebno kot tampon za zaščito

domorodne potočnice vzeti šarenko, ki naj bo kot tujerodna vrsta prva izbira pri odločitvi za uplenitev ribe. Samo tarnanje, kako nam upadajo staleži domorodnih ribjih vrst, ne da bi ustrezno ukrepali, ne bo rešilo problema. Če smo zares pravi ribiči, ki nam je mar za preživetje potočnice, se bomo morali odreči ali pa vsaj drastično omejiti njen uplen.

Kako poteka vaša komunikacija z okoljem, lokalnimi skupnostmi, domačini, člani RD?

Z lokalnimi skupnostmi, občinami in njihovimi župani ter zaposlenimi zelo dobro sodelujemo. Predvsem s Solčavo in Ljubnim, malo manj z občino Luče. Pa tudi tam smo po nekaj letih zastoja pozitivno premaknili našo komunikacijo. Velik pomen pripisujemo sodelovanju z domačini, ki je odlično. Pozorno spremljajo naše delo in ga zelo cenijo. Zelo pomemben vir informacij so prav ob vodi živeči domačini – neribiči. Pogosto prav oni prijavijo krivolov, onesnaženje ali druge neljube dogodke.

Veliko pozornosti posvečamo tudi komunikaciji z našimi člani, ki morajo biti dobro obveščeni o vseh aktiv-

nostih v družini. Člane RD, goste, pa tudi širšo zainteresirano javnost, obveščamo preko elektronske pošte, naše spletne strani in Facebook strani, izjemoma tudi preko klasične pošte.

Zelo dobre stike imamo tudi z lovskimi družinami Solčava, Luče in Ljubno, gasilskimi društvi in drugimi organizacijami. Skupen jezik smo v zadnjih letih uspeli najti tudi z vsemi načrtovalci in izvajalci posegov v vodotoke.

Velik pomen dajete varovanju narave, vode in vodnega okolja, rib, dobro sodelujete tudi z drugimi nevladnimi organizacijami, predvsem s področja varovanja narave.

V stanovanju za petčlansko družino lahko živi pet oseb. Če pridejo na obisk sorodniki, se bodo za kakšno noč lahko stisnili na kavč, več pa ne. Če v stanovanje poskušamo naseliti celo sosesko, bodo pobegnili vsi. Prenesimo to v vodotok. Določen tolmun ima zaradi omejenega števila skrivališč, mest kamor se ribe lahko umaknejo ob povodnji, in mest za hranjenje, lahko zgolj določeno število prebivalcev - rib. Če vanj vložimo nekaj malega rib, bo še šlo. Kakšno bo uplenil ribič, kakšna bo za kosilo čaplj ali vidri, kakšna pa bo tudi poginila. Če jih vložimo še več, bodo močnejše (praviloma tiste, vzrejene v ribogojnici) izrinile šibkeje, ki bodo še bolj prepuščene na milost in nemilost vsem nevarnostim, ki prežijo nanje. Če ta tolmun zregulirajo in bo na levi in desni strani betonski zid, po dnu pa fin pesek, lahko vanj vlagamo ribe iz sonaravne vzreje ali iz ribogojnic, kolikor hočemo, po nekaj dneh ali prvi povodnji bodo izginile vse. Rib tam ne

bo več. In poslušali bomo kritike ribičev, da ni rib. Zakaj jih ni? Ker tam preprosto ne morejo živeti. Kdo je kriv? Povodenj, ribič, vidra ali tisti, ki so mirno dopustili, da je do krute regulacije prišlo in morda celo zanižali v zameno za ušvih nekaj sto ali tisoč evrov odškodnine v zameno za uničenje našega naravnega bogastva?

Vodotoki in obvodni pas so domovanje številnim živalskim vrstam, ne le ribam. Vsaka ima svojo vlogo v zaključenem krogu ekosistema, da le-ta lahko uspešno deluje. Vsaka vrsta ima tudi določene plenilce. Ti na določen način skrbijo za vitalnost populacije. V naših vodotokih je vidra prisotna od nekdaj. Lovi šibkeje ribe. Tudi zaradi nje redko opazimo plesnive ali drugače bolne oziroma poškodovane ribe, ki si jih tam ne želimo. Kot je dejal naš dolgoletni član: »Postrv, ki jo je lahko ujela vidra, si ne zasluži, da plava v Savinji.«

V naši RD tako poskušamo z ostalimi nevladnimi organizacijami, katerih člani se združujejo zaradi interesa zaščite drugih živali, rastlin ali narave, sodelovati v dobrobit ohranitve vodotokov v celoti. Želimo si, da bi ribiči, DOPPS, Lutra in druge naravovarstvene organizacije, nujno in čimprej tudi na državni ravni našli skupen jezik in skupno nastopiti proti nadaljnji degradaciji vodotokov. Seveda pa ob dejstvu medsebojnega razumevanja, spoštovanja in priznavanja, da smo ribiči strokovnjaki za ribe, DOPPS za ptice in Lutra za vidro itd. Ne moremo pa se strinjati, da v medijskih nastopih denimo poslušamo, kako predstavniki DOPPS-a ne upoštevajo

pravic rib in brez pravih argumentov kritizirajo ribiško upravljanje.

Vaš primer regulacije dela Savinje od ribiškega doma dolvodno do prireditvenega prostora Vrbje je vzorčen primer, kako naj bi pri nas izvajali regulacije. Opišite, kako je regulacija potekala in kaj je bilo po vašem mnenju bistveno za njeno uspešnost?

Vzrok za samo regulacijo je bilo popolno uničenje brežin po povodnji 2012 in 2017. Struga Savinje se je precej zožila in ogrožala objekte, sam vodotok pa je bil zgolj le še ozka drča v laporju brez tolmunov ali prodišč. Zahvaljujoč dobrim medsebojnim odnosom vseh vpletenih smo bili predstavniki RD Ljubno povabljeni k sodelovanju že v fazi načrtovanja posega. Želja je bila, da strugo vrnemo v prvotno širino, zavarujemo brežino, jo ozelenimo in reliefno zagotovimo formacijo tolmunov in prodišč ter skrivališč za ribe. Na podlagi izkušenj iz preteklih podobnih projektov, sicer v manjšem obsegu, smo uspeli izluščiti pozitivne in negativne izkušnje in jih v tem primeru še nadgraditi. Desno brežino v dolžini 400 m so odkopali (pred leti so na brežino navažali material in tako strugo zožili) in pomaknili za 5–10 m v desno. S tem so jo prepustili naravni eroziji in zaraščanju ter ob tem zagotovili življenjski prostor za določene živalske vrste, med njimi denimo tudi za gnezdišče vodomca. Levo brežino so v celotni dolžini zavarovali z veliki skalami z izrazito neravno linijo in brez zlaganja, kot smo ga vajeni pri podobnih posegih. V celotno dolžino so vanjo umestili 11 lesenih odbijačev oziroma

RD Ljubno

RD Ljubno je bila ustanovljena leta 1955. Od ustanovitve naprej na podlagi koncesijske pogodbe izvaja ribiško upravljanje v zgornjesavinjskem ribiškem okolišu, ki zajema zgornji tok

Potočnice v vališču RD Ljubno v Podvolovjku (foto: Tilen Zamernik)

reke Savinje od njenega izvira v Logarski dolini do Grušovelj, vključno z vsemi pritoki, med katerimi sta največji Lučnica in Ljubnica, do Grušoveljskega jezua v Grušovljah, kjer je meja z Mozirskim ribiškim okolišem. Pri ribiškem domu RD Ljubno ob Savinji je na zemljiščih, ki so v lasti RD, tudi muharski ribnik, ki je izločen iz ribiškega katastra in ima RD zanj pridobljeno vodno pravico za komercialni ribolov. V letu 2019 družina šteje 189 članov iz vse Slovenije, od katerih so: štirje častni člani, 11 članic in 24 mladincev. Povprečna starost članstva je 49 let. Za lažje upravljanje z okolišem ima družina v lasti dve kombinirani vozili: eno starejše, Volkswagen LT35, letnik 1996, drugo pa povsem novo in namensko opremljeno, Volkswagen Crafter 4Motion, s stalnim štirikolesnim pogonom zgolj za pomoč pri izlovih in vlaganjih rib, ki ga je pridobila letos. Za potrebe elektroizlovov imajo dva nova elektroagregata Honda, enega z močjo 1,3kW, drugega pa s 3,0kW, in tri transportne bazene. Večino rib za vlaganje vzredijo sami v lastnih ribogojnih objektih, vališču - ribogojnici Podvolovljek in v ribogojnici Ljubno ob Savinji. V obeh vzrejajo izključno potočno postrv, po potrebi tudi lipana in sulca. Vzrejene ribe so gensko izključno lokalnega izvora in zato prednostno namenjene porabljanju lastnih vodotokov. Za red za vodo skrbi čuvajska služba, znotraj katere je v sklopu dnevnih dežurstev razporejenih 19 ribiških čuvajev, dvojice od njih pa zaradi predhodnega izobraževanja spremlja šest pripravnikov za čuvaja, ki bodo kmalu napoteni na seminar za ribiškega čuvaja.

jezbic, številnih skrivališč za ribe ter celih dreves s koreninskim sistemom. Vse skupaj, vključno z odbijači, je izdatno zasajeno z vrbovimi podtaknjenci. V samo strugo je bilo vloženih precejšnje število naključno razvrščenih skal volumna 2–3 m³. Za piko na i smo uspeli še ozemljeno brežino zasadi s semeni domačih travniških rastlin. V zahvalo za korektno sodelovanje in izvedbo izvajalcu nismo zaračunali izvedenih odlokov, ki smo jih opravili člani RD Ljubno.

Celoten projekt je zelo dobro uspel, predvsem po zaslugi res dobrega in korektnega sodelovanja vseh, ki smo pri njem sodelovali. Nujno je potrebno izpostaviti veliko angažiranje vseh, od delavcev do strojnikov, predelavca Nermine Loviča, vodje gradbišča Borisa Zamernika, projektanta Saše Jokanoviča, vodje javne službe urejanja voda Nivo EKO d.o.o. Uroša Vogrinca do vodje območne enote Zavoda za varstvo narave Celje, Tanje Košar, Občine Ljubno na čelu z županom Franjom Naraločnikom, pa celo do vodje Direkcije RS za vode Sektorja območja Savinje Alenke Zupančič in seveda nas, članov RD Ljubno. Omenjeni odsek je v času od ureditve predmet številnih ogledov tako domačih kot tujih gostov in organizacij.

Kako gledate na ribolovni turizem, odprto vodo, trajnostno naravnost turizma, komunikacijo s tujimi turisti?

Ribolovni turizem je lahko izjemnega pomena, tako kot del lokalne in nacionalne turistične ponudbe, kot tudi kot pomemben vir prihodka ribiške družine, ki omogoča zagotavljanje sredstev za nemoteno in temeljito izvajanje ribiškega upravljanja. Pri nas so dobrodošli tako domači kot tuji ribiči. Vendar se je treba zavedati, da voda in ribolov ne moreta biti neomejen vir prihodkov. Če želimo ohraniti vodotoke in ribje populacije v njih ter si zagotoviti trajnostno gospodarjenje v vseh pogledih, moramo tudi ribolovni turizem omejiti. Tako kot sem prepričan, da bi bilo potrebno omejiti tudi celoten turizem v Sloveniji, če želimo ohraniti naše naravne vrednote. Zavedati se moramo, da turizem ne prinaša le denarja, ampak tudi onesnaževanje narave in druge negativne posledice. Naša prihodnost sta kvaliteta in butični turizem, masovni turizem pa je začetek konca. V zadnjih letih smo močno omejili število ribolovnih dni. Dnevno tako lahko na naših vodah lovi le 20 ribičev. Zanimivo je, da so tuji ribiči, ki prihajajo k nam iz vse Evrope, pa tudi drugih kontinentov, zelo dobro sprejeli nov ribolovni režim. Kot potrditev dobrega upravljanja pričajo številne

pohvale naših dolgoletnih gostov, med katerimi se mnogi k nam vračajo že kar 25 let! Povratne informacije tako članov, kot tudi turistov, so pomemben pokazatelj stanja vodotokov in ribjih populacij, zato smo jih zelo veseli.

Kakšen je pomen investicij za delo in napredek družine?

/Družina mora iti v korak s časom. To od nas terja vedno več znanja, boljše opremo za izvajanje naših nalog, vezanih na ribiško upravljanje ter več naporov. Novi elektro agregati, transportni baze ni, valilna korita, računalniška oprema, oprema za čuvajsko službo, novo kombinirano vozilo, so le del investicij v minulem obdobju, ki lajšajo delo članom ter jih tudi stimulirajo pri delu. Drug del predstavlja stalno vzdrževanje objektov in infrastrukture. Ribiška družina ima precejšen kompleks zemljišč, katerih lastniki smo. Vse to terja določena sredstva za nenehno obnovo. Ta pa je potrebno porabljati smotno. Vendar imamo vedno pred očmi, da je primarna naloga ribiške družine ribiško upravljanje, zato je zanj namenjenih tudi velika večina sredstev. Ne pozabljamo pa tudi na gradnjo in vzdrževanje drugih objektov, ker želimo ohranjati njihovo uporabno in finančno vrednost. Vesel sem, da nam tudi to v zadnjih letih kar dobro uspeva.

Kakšne izkušnje imate s sobivanjem različnih uporabnikov na vodi?

Pritiski na vodotoke, tako s strani ribičev, kot ostalih deležnikov (čolnarji, kopalci pa tudi ribojede ptice in krivolovci) so takšni, kot še nikoli.

Če so ljudje razumni in strpni, je lahko prostora dovolj za vse, ki smo vezani na reko. Sogovornike je potrebno poslušati, slišati in vsaj poskusiti razumeti. Nato lahko pričakujemo enako tudi od njih. Vsi imamo radi reke, zato se moramo medsebojno spoštovati in si pomagati. Kajakaši denimo skorajda večkrat sporočijo krivolov ali druge posebnosti od vodi kot ribiči. Kajakaški vodniki lokalnih ponudnikov so se pri nas na lastno željo celo informirali, kako se obnašati, da bi čim manj vplivali na ribji živelj in vodotok ter ne bi motili ribičev. Težje je s kajakaši iz drugih delov Slovenije in celo tujine, ki pridejo v lastni režiji. Imamo še srečo, da Savinja iz vidika kajakaštva ni tako na udaru kot recimo Soča, pa čeprav bi si želeli še manj tovrstnih aktivnosti. Ti pogosto ne spoštujejo niti plovniških odlokov, kaj šele kaj več. Zadnja leta pa nam sive lase povzročajo nekateri domači turisti, ki zlasti v poletnem času obiščejo Savinjo, da bi se ohladili in morda imeli ob vodi piknik. Velika večina teh obiskovalcev je iz mestnih središč, kjer so občine z

odloki prepovedale tovrstne aktivnosti v naravi. Marsikje za njimi najdemo pravo razdejanje, kupe smeti. Čistimo pa ribiči, naši kajakaši in domačini. Pri nas na Savinji so vsi obiskovalci dobrodošli, pričakujemo pa, da bodo spoštovali naravo, ne bodo povzročali škode in za sabo puščali odpadkov.

Kako poteka delo z mladimi?

Če sem vedno odkrito kritičen do napak drugih, moram biti tokrat tudi do nas in našega dela. Imamo srečo, da imamo kar 24 mladincev in mladink. Žal pa še premalo delamo z njimi. Vzrokov je za gotovo več. Menim, da je glavni ta, da je zelo malo posameznikov, ki bi se angažirali in v delo z mladimi vložili svoj čas in trud ter to zadolžitev opravili povsem samostojno. Na tem področju bomo morali narediti največji premik v letošnjem letu, saj si želimo mladih, polnih ribiške vneme, a tudi ustreznega znanja. Zavedamo se, da so prav mladi temelj za uspešno prihodnost družine. Zato jim moramo prenesti čim več našega znanja, izkušenj in jih kar se da kmalu tudi vključiti v aktivno vodenje družine.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Predvsem si bomo z vsemi močmi prizadevali za ohranitev ugodnega stanja zgornjesavinjskega ribiškega okoliša. Želimo, da bi Savinja v delu, s katerim upravlja RD Ljubno ob Savinji, ki že desetletja velja za eno najboljših muharskih voda, to stanje ohranila tudi vnaprej. Hkrati si želimo ohraniti delovanje in ugled družine vsaj na enakem nivoju, kot smo ga s trdim delom ustvarili mi in naši predhodniki.

Tudi v prihodnje bomo morali veliko energije vložiti v angažiranje ob posegih v vodotoke, zlasti ureditev stanja na področju malih hidroelektrarn. Odločno jim nasprotujemo, saj predvsem na manjših vodotokih povzročajo veliko, pogosto tudi nepopravljivo škodo. Odvzemna mesta niso urejena, tehnično so zastarele, državne službe pa še vedno izdajajo pozitivna soglasja oziroma dovoljenja za nove. Menimo, da je povsem nesprejemljivo, da država izdaja soglasja, pozitivna mnenja in dovoljenja za uničenje žive narave celotnih vodotokov za pičlih nekaj kW električne energije in osebno korist posameznikov.

Tudi v prihodnje želimo dobro sodelovati z domačini, lokalnimi skupnostmi, vladnimi in nevladnimi organizacijami ter stroko. Zelo pomembno bo tudi dobro sodelovanje med člani znotraj ribiške družine, z drugimi ribiškimi družinami, Zvezo ribiških družin Celje in Ribiške zveze Slovenije.

Borut Jerše

Kleni, kleni

Ribolova se zlepa ne naveličam, sem nekakšen odvisnik od njega, zato nikoli ne zdržim prav dolgo brez ribiške palice. Izkušnja s savskimi kleni me je toliko navdušila, da sem že po nekaj dneh pograbil prvo priložnost in ponovil vajo. Sprva sem sicer načrtoval ribolov s plovcem na Koseškem ribniku, vendar so bile moje misli povsem zavzete s kleni, tako da so krapji preprosto izpadli iz igre.

Namesto ponovno na Savo sem se raje odpravil na bližnjo, dobrih pet minut vožnje od doma oddaljeno Gradaščico, moj domači revir, ki ga upravlja RD Dolomiti. V Gradaščici domujejo srednje veliki kleni, ki jih občasno lovim z velikim veseljem. Vodo si delijo s podustmi, redkimi platnicami, sem in tja se najde kakšna mrena. Omeniti je treba še lipane in postrvi, ki jih je največ v zgornjem delu, in sulca, ki naseljuje celoten tok. Ujeti h klenov nisem nikoli posebej tehtal, vendar lahko rečem, da so bili v povprečju težki okoli kilograma. Podobno velja za podusti. Klen je zanimiva riba, ki prenese dobro mero onesnaženja, zato ga najdemo pravzaprav povsod, razen v z nesnago zelo obremenjenih vodah. Kolikšen je naš slovenski rekordni klen, ne vem, verjetno pa lahko zraste nekje do 5 kg, če upoštevam nekatere govorce in pričanja o takih ulovih v preteklosti. Pred nedavnim sem slišal za ujetega klena, dolgega 67 cm, ki je tehtal 3,5 kg. Si predstavljate to ribo? Koliko meri moj najtežji klen, pravzaprav ne vem natančno, ker jih, kot sem že omenil, nisem redno tehtal; navadno so težki okoli dveh morda poltretji kilogram, kolikor je tako na oko meril klen, ki sem ga pred leti ujel v nekem savskem tolmunu. Vendar so to le ugibanja in špekulacije. Morda je, morda ni. Zato sem se odločil, da letos temu naredim konec in večkrat zmočim svojo vrečo za tehtanje, ki jo sicer skupaj s tehtnico redno nosim s seboj na ribolov. Osredotočil se bom predvsem na tri ribje vrste, ki so za ribolov relativno nezahtevne, prebivajo pa v vodah blizu mojega doma. Ko pravim nezahtevne, mislim predvsem, da za uspešen ribolov ni potrebna cela skladovnica opreme. Dovolj je ena sama palica, nekaj drobnega pribora, malo krme, nekaj vabe za na trnek in že lahko v rokah držimo kapitalni primerek. Tako preprosto pa žal vseeno ni. Še najtežje od vsega je najti ribe, ki so za nas zanimive, kar se lahko izkaže za precej trši oreh, kot si mislimo sprva. Ko pa

enkrat opravimo ta del naloge, je drugo res bolj ali manj preprosto. Ponudimo vabo in slej kot prej jo bo kakšna od rib pobrala in nam ukrivila palico. Kaj pa, ko (in to je vedno tako) želimo ujeti tiisto največjo ribo v jati oz. ribo, ki bo odstopala po dolžini ali po teži od dosedanjih ulovov? Kaj storiti, da se bo v mreži zakobacal kapitalni primerek neke ribje vrste? Resnici na ljubo, to tudi mene zelo zanima. Eden možnih odgovorov je, da dobro opravimo domačo nalogo in ugotovimo, kje ciljne ribe so in seveda, ali so med njimi tudi kapitalni primerki. Pri tem si pomagamo z opazovanjem in s spremljanjem ulovov drugih ribičev, gluhi pa ne smemo biti niti na različne zgodbe, ki krožijo okoli, saj je menda v vsaki nekaj resnice. Upoštevati moramo vse podatke, ki so na voljo in se potem v skladu s svojimi izkušnjami ustrezno lotiti ribolova. Tam, kjer še nihče ni ujel ali vsaj videl klena, težjega od dveh kilogramov, ne moremo pričakovati, da bomo ujeli primerek, ki bo od te teže znatneje odstopal navzgor. Ni nemogoče, je pa malo verjetno. Mera trofejnosti za vsako posamezno vodo lahko precej niha. Ponekod je namreč riba dveh kilogramov že trofejna, spet drugje znatno večja ali pa manjša. Na kratko to pomeni, da bomo zelene ribe lovili tam, kjer so, in ne tam, kjer jih ni. Na nekaterih jezerih, kjer ciljno lovijo zgolj krape na sodoben način z več palicami in veliko količino krme, lahko upravičeno pričakujemo ulov primerkov težkih 30 in tudi 40 kg in več. Takim ulovom, ki so se nam še nedolgo nazaj zdeli nemogoči, smo

Na rečnem bregu sem večino časa preživel takole na kolenih. Nizka in bistra voda mi ni dovoljevala brezskrbnega postopanja med čakanjem na prijem. Prikrivanje se je obrestovalo.

priča skoraj vsak dan in ko sem se pred leti tudi sam večkrat na leto odpravil na katero od takšnih jezer (npr. Šmartinsko jezero, Šumbar in podobna) sem imel v mislih in pričakovanih vedno največje znane primerke. Priznati pa moram, da nikoli nisem bil nezadovoljen, če nisem vsakič izboljšal svoje lastne rekordne znamke. Večdnovno kampiranje ob lepi vodi in sam lov kot tak je posebno, enkratno in neponovljivo doživetje. Že to, da smo en teden nekje v naravi bolj ali manj daleč stran od vsakdanjih skrbi in se posvečamo tako prvinski dejavnosti, kot je ribolov, ne glede na to, kako prefinjeno opremo pri tem uporabljamo, je že samo po sebi dovolj velik razlog za veselje in zadovoljstvo. Trofejna riba je pač zgolj češnja na torti. Ko je beseda ravno o njih, naj omenim, da sem pri krapih prišel na malo čez trideset in ujeti takšno ribo je res nekaj posebnega. Zapisati pa moram, da sem bil takrat zares precej bolj zadovoljen kot po navadi. Kot vedno, kadar dosežemo kak cilj, ki smo si ga zadali.

Drugače je na primer na Koseškem ribniku, ki je še bližje mojega doma kot Gradaščica, z njim upravlja ravno tako RD Dolomiti. Vsaj zaenkrat tam ne moremo pričakovati krapa, ki

bi imel več kot dvajset kilogramov. Med večje, za katere sem slišal, spada krap, ujet v daljnih devetdesetih letih prejšnjega stoletja in je menda tehtal okoli 18 kg, pri ulovu nekaj več kot 18 kg težkega luskinarja, ulovljene-ga pred približno desetletjem, pa sem bil celo prisoten. Žal ribiča ni bilo mogoče pregovoriti, da bi ribo spustil nazaj, kar je za vodo velika škoda. Potem so se pravila spremenila v toliko, da so ribiči morali vsake-

srečo, da je v sami Ljubljani in njeni okolici nekaj lepih revirjev, v katerih prebivajo omenjene ribe tudi kapitalnih velikosti. Predvsem to velja za Ljubljano, kjer so bile že ujete mrene od 7 do 8 kilogramov, verjetno pa se v njenih globinah skriva še kakšna večja. Kar zadeva linje in klene ne vem natančno, sem pa že videl lepe primerke linja po približni oceni težkih okoli treh kilogramov, pa tudi obilne klene. Ljubljana nudi ribam veliko

tolmuna. Vsake toliko sem postal in iz zaklona skozi polaroidke opazoval vodo. Vsak postanek je trajal pet do deset minut in šele po slabi uri sem končno opazil prve ribe. Pravzaprav le enega samega klena, ki je ravno izginjal v globino tolmana. Klen je izvrstna športnoribolovna riba, ki pa je ni mogoče kar tako ujeti, požrešni vsejed je namreč vseprej kot nepreviden. Še kako je pozoren na dogajanje v svoji okolici, bodisi v vodi ali na bregu.

Klen se rad zadržuje v bližini ovir v vodi. V vodo padla drevesa, veje obvodnega grmovja, plavje in podobno so mesta, kamor se splača ponuditi vabo.

Zapet klen ni posebno velik borec in ga po nekaj strumnih pobegih večinoma lahko zajamemo v podmetalko. Kljub temu velja za prvorazredno športno ribolovno ribo. Vsaj zame.

ga ujetega krapa, težjega od petih kilogramov, vrniti v vodo. Navodilo so bolj ali manj upoštevali, nekateri pa najbrž tudi ne, kot je to žal vedno in povsod. Zdaj na Koseškem ribniku velja pravilo ujemi in izpusti za prav vse ribe, ki ga naseljujejo. To so poleg krapa še amurji, somi, ščuke in smuči, rdečeperke, rdečeočke, androge, babuške in ploščiči. Tu in tam bi se morda našel še kakšen linj, navadni ostriz, zelo pa pogrešam nekoč dokaj pogostega navadnega koreslja, ki je, kot se zdi, skupaj z podvodnim rastlinjem izginil iz bajerja. Bojim se, da je tako tudi z linjem. Zato sem si za letošni zadolgo, da bom večkrat poskusil loviti neke tesno ob grmičevju, pa bomo videli, kaj bo. Kar pa zadeva krape, jih je precej takih okoli deset kilogramov, najtežji pa trenutno merijo od 13 do 15 kg. Za relativno majhen ribnik (ca. 4 ha) skorajda sredi Ljubljane je to kar dobro, z leti pa najbrž lahko pričakujemo tudi kakšno dvajsetico.

Za letošni torej zadal, da bom vestno spremljal teži ulovov treh ribjih vrst: klenov, linjev in mren in ne samo to: želim tudi izboljšati svoje osebne rekorde pri teh ribah. Tak je nekako moj načrt: klen 4 kg, mrena 5 kg in linj 4 kg. Najbrž ciljamo visoko in bo kaj ostalo še za prihodnja leta, upam pa, da čim manj ali nič. Imam

naravne hrane in v številnih slepih rokavih, poraščenih zatoni se lahko prav pod nogami pase kapitelec. Za klene in linje je obetavna voda tudi Zbiljsko jezero, savska akumulacija nedaleč od Ljubljane nad Medvodami pri kraju Zbilje, od koder izvira tudi na začetku omenjeni klen.

Na bregu Gradaščice

Zdaj pa nazaj na breg Gradaščice, kjer sem v začetku februarja zalezoval klene. Voda je bila bistra tako kot teden pred tem na Savi, vendar pa zaradi majhnosti veliko bolj pregledna. Prvih nekaj tolmunov mi ni vlivalo pretiranega optimizma, v njih nisem zaznal niti ene same ribe. Zaradi tega se nisem vznemirjal, preprosto sem nadaljeval gorvodno od tolmana do

Vse klene sem ujel na kruh. Nekatere zgolj na sredico, večino pa na skorjo, ki se ji noben klen ne more upreti. Prav neverjetno je, kako velik kos lahko z lahkoto izgine v klenovem gobcu

Zato sem se potuhnil za obrežni grm in ga s pogledom neuspešno poskušal najti. Vseeno sem previdno sestavil palico, odščipnil kos kruha iz sredice in kolikor mogoče nežno vrgel sistem na začetek tolmana in pustil, da ga je vodni tok zanesel nekaj metrov dolvodno in ga odložil na dno. Kadar tok klenu prinese hrano pred usta, se le-ta ne obotavlja, takoj jo pobere. Verjamem, da sem klena z zategom še kako presenetil, ker se je panično poskušal rešiti neprijetnega trnka z nekaj krajšimi pobegi, ki pa sem jih vse zaustavil, še preden bi se lahko zatekel med ovire. Lepotca dobrega kilograma sem polegel po blazini in mu izdrl trnek iz spodnje čeljusti, po nekaj narejenih fotografijah pa spustil nazaj v vodo. Še enkrat sem ponudil vabo v tisti tolmun, ko pa po kake pol ure ni bilo prijema, sem se pomaknil naprej gorvodno. No, že po nekaj metrih sem se moral znova potuhniti. Z brega sem gledal na jato podusti z nekaj kleni in manjšo platnico. Nisem se ganil, počakal sem, da so ribe odplavale, potem pa se previdno podal do bližnjega drevesa, ob katerem je bilo nekaj prostora za met pod roko. Ciljal sem nasukano plavje ob nasprotnem bregu, kjer sem predvideval, da bi bil lahko kakšen klen. S prvim metom nisem bil najbolj zadovoljen, a sem vabo pustil tam,

kamor je padla, nedaleč od plavja, in klenom to ni ušlo. Laks se je stresel prej, kot sem pričakoval, krivec pa je bil lep, slab kilogram težak klen. Naslednji met je bil bolj natančen in vaba je padla v vodo kakšnih 30 cm pred plavjem. Lahko sem opazoval, kako vodni tok zanaša kos kruha podenj. Prijem je sledil že po nekaj sekundah in kaj hitro je bil še en klen na suhem. Tudi ta, v zadnji polovici telesa nekoliko deformiran klen je kmalu našel pot nazaj pod plavje. Bolj za šalo kot zares sem poskusil še enkrat. Že to, da sta prišla dva klena

prvih tolmunih ni rib. Preden sem se okoli treh popoldne odločil, da imam dovolj, je pot v mojo podmetalko našlo šest lepih klenov.

Čez en teden sem znova poskusil. Bila je sobota, na katero je letos padel naš praznik kulture. Za večino dela prost dan, k sreči pa so nekateri peki vseeno delali in sem lahko kupil štruco svežega kruha. Za razliko od prejšnje oblačne sobote je bila tokratna bolj kot ne obsijana s soncem. To moje ribolovne vneme ni zmanjšalo, nasprotno, spomin na šesterico je bil še kako živ, zato sem komaj čakal, da namočim trnek.

se je pokazal sulec, se preobrnil in jo potegnil nazaj v globino. Moja 0,20 mm debela predvrstica je zdržala vse pobege. Nazadnje sem ga uspel spraviti v podmetalko in na blazino za odpenjanje. Lep bakreno obarvan sulec se je polegel po njej in se za trenutek umiril. Izdril sem mu trnek iz roba čeljusti, kar je pomenilo, da je kos kruha pograbil in ga nisem slučajno zapel. Kratko občudovanje, nekaj fotografij in kakšnih 70 cm dolga riba je znova zaplavala v tolmun. Počasi, kot se zanj spodobi, mi je sulec odplaval izpred oči.

Eden številnih klenov, ki sem jih ujel. Kljub rahli deformaciji v repnem delu se je zapet na trnku srčno boril. Vabo je prijel izpod plavja ob nasprotnem bregu.

Med potjo po bregu sem opazil tole lepo ščuko. Pravzaprav je ona prej zaznala mene in od brega odplavala na sredo toka na »varno«.

Eden lepših klenov, ki sem jih ujel na kruhovo skorjo. Kot po navadi ga nisem stehal, ker se mi je preveč mudilo loviti naprej. Letos bodo kleni, linji in mreže moje ciljne ribe. Predvsem bi rad kakšen trofejni primerek ali vsaj izboljšal svoje najboljše dosežke.

Tu in tam lahko ribolovno mesto obišče takle lepote. Ali pa je, kot je bil ta, že tam, le da ga v globokem tolmunu nisem opazil. Ne bi imel nič proti, če bi mojo vabo pustil pri miru. Ker pa jo je že pograbil v trenutku, ko sem jo začel vleči ven, je moral še malo pozirati, preden sem ga vrnil v vodo.

drug za drugim, praktično na istem mestu, je precej nenavadno, če pa bi še tretji, bi bilo to res super. Počakal sem kakih pet minut in ker prijema ni bilo, sem se odpravil naprej gorvodno. Med potjo je izpod brega proti sredini splavala riba. Bila je kakšnih 60 cm dolga ščuka, ki se je ustavila kakšna dva metra stran in obmirovala na dnu. Lepo, nekaj sto metrov nižje ničesar, tukaj pa prava ribja raznolikost. To je še dodaten argument, da se spleča sprehoditi ob bregu tudi dlje, če v

ko po ribiško počastil praznik. Ni se izšlo, osmi se je spretno izognil trnku. A kaj bi tarnal, vsega pač ni mogoče imeti. Sem pa zato doživel bližnje srečanje z znamenitim gospodarjem Gradaščice. Iz globokega tolmana sem po daljšem čakanju želel izvleči sistem iz vode in se podati naprej. Dvignil sem palico, takoj zatem pa je nekaj hlastnilo po vabi in palica se je zelo upognila. K sreči sem imel zavoro primerno popuščeno in je hitro popustila. Pod gladino

Obiskal sem vsa mesta, na katerih sem prejšnjič ujel klene, a nisem bil povsod uspešen. Zadnja dva, kjer sem ujel tri, sta tokrat povsem odpovedala, zato pa sem na prvih dveh mestih, kjer sem bil prejšnjič brez rib, ujel presenetljivo veliko. Skupaj sem na območju, ne daljšem od 50 metrov, ujel sedem klenov. Želel sem si še osmega, da bi na tak način nekoli-

Tokrat sem vse ribe ujel na kruhovo skorjo. Preprosto mi je prišlo na misel in sem poskusil, česar se zelo dolgo nisem. Metoda je po moje za klena še bolj ubijalska kot lov na kruhovo sredico. Skorjo za ribolov je najbolje večer pred ribolovom shraniti v plastično vrečko in postaviti na hladno. Na tak način izgubi nekaj lomljivosti in postane bolj gumijasta. Zato jo na trnek postavimo lažje, na njem pa je tudi obstojnejša. Tega tokrat nisem storil, saj sem se za ribolov na skorjo odločil šele na samem ribolovu, a sem kljub temu lovil dobro in brez posebnih težav. Opazovati klena, kako se bliža vabi in jo nazadnje spravi v svoja velika usta, je pravo adrenalinsko doživetje za ribiča na bregu.

Letos pač klenov zlepa ne bom pustil pri miru. Nekaj ciljev sem obelodanil na začetku tega prispevka in moral se bom kar dobro potruditi, da jih bom vsaj deloma dosegel. Upam, da bom kolikor toliko uspešen, pa tudi, da bo, ko boste tole brali, virusna nadloga, ki nas in praktično celoten svet pesti te dni, ko tole pišem, že za nami in bodo na plan prišli drugi, bolj pomladni virusi. Ostanite zdravi.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

Bo Klemen postal naš ribiški čudežni deček?

Upajmo, da se bo tudi tokrat začela letošnja športnoribolovna tekmovalna dejavnost, ki že vrsto desetletij uspešno povezuje športne ribiče širom naše Slovenije. Zopet bodo zaživela športna tekmovanja v ribiških družinah (RD), nadaljevala se bo ribolovna športna dejavnost na področju pokrajinskih Zvez ribiških družin (ZRD) in začelo se bo novo letošnje državno prvenstvo v lovu rib s plovcem (DP v LRP) številnih starostnih kategornikov, ki ga bodo s polno mero odgovornosti pripravili člani tekmovalne komisije, ki deluje pod okriljem Ribiške zveze Slovenije (TK – RZS).

Omenjeno DP bo potekalo popestrjeno z mnogimi zanimivimi dosežki ekipnega in posamičnega tekmovanja, najvišjega državnega nivoja. Sledila bodo mednarodna tekmovanja (EP, SP), na katerih Slovenija beleži vzpodbudne rezultate, in želimo si, da bi bilo tudi letos tako. Ob omenjenem moramo opozoriti na letošnji največji slovenski športnoribolovni dogodek Svetovno prvenstvo v lovu rib s plovcem (SP v LRP) veteranov ter invalidov v Radečah. Slednje bo potekalo pod okriljem RZS, izpeljali pa ga bodo zanesljivi in večji organizatorji RD Radeče. Omenjenemu športnemu dogodku bomo namenili pozornost v naslednjem prispevku našega glasila Ribič, če bodo trenutne razmere to dovoljevale.

Ob vsem pa ne smemo pozabiti naših zanamcev, ki si prav gotovo zaslužijo naš pozornost, saj so naša prihodnost, mar ne? Tudi tokrat bo zanimivo spremljati mlade športne ribiče, ki so za tekmovalni nastop na DP v LRP porazdeljeni v tri starostne kategorije.

Veselimo se, spremljali bomo njihove nove dosežke, obogatene z dodatnim znanjem na tehnično-taktičnem izvajanju tekmovalno ribolovnih veščin. V Sloveniji imamo veliko nadarjenih mladih tekmovalcev, za kar imajo največ zaslug naše RD, prizadevni mentorji mladih ribičev. Eden od omenjenih nadarjenih tekmovalcev je med našimi najmlajšimi kategorniki (U-15) prav gotovo dvakratni državni prvak v LRP, Klemen Rožič - Šoštar iz RD Novo mesto. Klemen je 14-letni dijak OŠ Mirana Jarca, zato se ni čuditi dejstvu, da je odličnjak tako v šoli kot tudi na ribolovno

Mentor - svetovalec Jernej Pikelj pozorno spremlja, če le vse poteka tako, kot je bilo dogovorjeno ...

tekmovalnem prizorišču.

Zelo dobro sta mi v spominu ostala njegova dva uspešna nastopa (2018–19) na DP-mladi, ki sta potekala na brežini reke Save v Orehovem, kjer organizatorji državnega prvenstva iz RD Sevnica vedno poskrbijo, da je vse tako, kot določa pravilnik izvedbe tekmovanj. Na ome-

Klemen pazljivo utruja težkega ploščica, ki bo morda doprinesel odločilne točke.

Čudovita riba je le pristala na zelenem mestu in naš ribič je zopet sproščeno zadihal.

Posvetil mi je veliko časa, za kar sem mu neizmerno hvaležen. V začetku svoje ribolovne dejavnosti sem lovil ribe s polagalkami. Z njimi sem ujel svojo prvo ribo, zeleniko. Sledilo je prvo povabilo na družinsko tekmovanje RD Metlike, na katerem sem premagal svoje vrstnike in se z dušo in srcem predal tekmovalnemu športu. Kasneje sem občutil pravo strast ribolova, saj se mi je nasmehnila prava ribiška sreča, ko sem ujel kar 3 kg težkega krpa. Takrat sem spoznal, da lahko z dodatnim znanjem, tehniko ter z ustreznejšo opremo še napredujem. S pomočjo staršev sem si kupil prvo štek palico, kateri sem moral v letu dni nameniti veliko učnih ur, kar pa se mi je na naslednjih tekmovanjih bogato obrestovalo. Imam srečo, da me na moji športni poti podpirata mami in oče. Oče mi je

Uspešnega nastopa so se zelo razveselili (z leve zadaj): oče Robi, njun zvesti svetovalca Jernej in v njuni družbi (spredaj) srečni mladi ribič Klemen.

Im osvojen je še drugi naslov državnega prvaka! Tokrat sta bila Klemenova resna tekmeča (z leve) drug uvrščeni Žan Bastl in (na desni) tretjeuvrščeni Aljaž Ružič.

njeni tekmovalni trasi je Klemen s svojo neverjetno mirnostjo že pred izvajanjem tekmovalnih veščin in med njimi uspešno dosegal postavljeno nalogo v nameri dosege zelenega cilja. Omenjeno izvajanje je potekalo ob prisotnosti skrbnih ter strokovno večjih spremljevalcev: očeta - trenerja Robija in mentorja - svetovalca Jerneja Piklja.

Dosežena rezultata mladega prvaka omenjenih minulih let potrjuje, da gre za objestranski vrhunski pristop in da imamo morda tudi ribiči na obzorju svojega čudežnega dečka, ki si zasluži našo pozornost.

Na moja številna vprašanja nam je Klemen med drugim zaupal: »Moj

ribolovni začetek sega v leto 2010. Takrat sem opazoval očeta, kako se je odpravljaj na ribolov. Proti večeru se je vrnil z veliko ribo, s katere kar nisem mogel odvrniti pogleda. Ja, velika riba in moje velike oči je bilo tisto, kar me je navdušilo za ribolov. Od takrat očetu nisem dal miru, vedno sem ga nagovarjal, naj me vzame seboj na ribolov. In že naslednje leto (2011) sem postal registriran mladi ribič RD Metlike, ki ji predseduje prizadevna gospa Vesna Cvijak – Doltar, nekdanja večkratna državna prvakinja in reprezentantka bivše skupne države Jugoslavije v LRP-članice. Oče je bil moj prvi pravi vzornik, saj je bil uspešen tekmovalca in moj trener.

vedno želel ponuditi nekaj več, zato se je povezal z gospodom Jernejem Pikljem, ki je imel velike uspehe z tekmovalnimi dosežki mladih ribičev v slovenskem in na svetovnem tekmovalnem prizorišču.

Na povabilo gospoda Jerneja sva z očetom vstopila v popolnoma nov svet ribolova. Pikljevi so me pričeli vrhunsko usmerjati v vseh pomembnih plateh športno ribolovne dejavnosti. Hči Tina omenjenega gospoda je večkratna državna prvakinja v LRP, ki me uči in vodi pri ribolovu male ribe, dočim me njegov sin Lenart, ki uživa sloves vrhunškega tekmovalca, uči tehnike pri izvajanju ribolova in me uspešno usmerja pri pravilni izbiri tekmo-

valne opreme. Z namenom mojega nadaljnjega razvoja sem se v preteklem letu pridružil najštevilnejši skupini mladih ribičev v RD Novo mesto, na čelu katere je gospod Drago Piškur.«

»Da sem izbral pravo sredino, so me prepričale vzpodbudne besede predsednika tekmovalne komisije omenjene RD Novo mesto, gospoda Janeza Gregorčiča,« nam zatrdi Klemen in še dodal: »Moja najljubša zmaga je prvo mesto na Pokalu Alpe Jadran mladih ribičev na jezeru Pristava. Bil sem star komaj 12 let, pa sem premagal tako slovenske, hrvaške, kot tudi madžarske tekmovalce, kar je bila moja velika vzpodbuda za nadaljevanje mojega omenjenega tekmovalnega veselja. A nikoli ne bom pozabil dvodnevne DP na Šmartinskem jezeru leta 2018, ko sem prvič osvojil na-

0 Klemenu so povedali:

Jernej Pikelj – uspešen mentor:

»S Klemenovim očetom sem se srečal pred štirimi leti na srečanju mentorjev mladih ribičev Slovenije. Prosil me je za pomoč pri sinovem razvoju v tekmovalnem športu, s katerim se je Klemen spoprijel. Dejal sem mu, da je naša hiša vedno odprta za takšne pobude in pomoč. Klemen je izreden talent za tekmovanje v lovu rib s plovcem. Ima kvalitete delavnosti, natančnosti in je perfekcionista s polno mero vztrajnosti. Poleg

vsega naštetega ima Klemen tudi srečo, da ga podpirata starša, a največji delež opravi oče.

Na podlagi mojih 25 letnih izkušenj lahko trdim, da je Klemen tekmovalec, ki si ga bo čez nekaj let želela imeti v svoji sredini marsikatera ekipa, če le bo s svojim delom vztrajno nadaljeval.

Velika škoda je, da generaciji mladih ribičev naša krovna organizacija RZS ne omogoča dovolj tekom na državnem, višje rangiranem tekmovanju, kot je ZRD in podobno.«

Janez Gregorčič – predsednik TK-RD Novo mesto:

»Zelo smo zadovoljni, da se nam je pridružil tako talentirani mladi tekmovalec iz RD Metlika, ki dopolnjuje našo ZRD Novo mesto. Klemen je izredno lepo vzgojeni fant, odličnjak v šoli in tudi z ribiško palico v roki. V naši RD namenjamo veliko pozornosti mladim, saj se zavedamo, da le s takim pristopom ohranjamo našo dolgoletno ribiško športno dejavnost, naše dolgoletno ribiško poslanstvo.«

Priljubljena, množična družinska tekmovalna imajo svoj čar, ki ga je bil deležen uspešen športni delavec ter tekmovalec Bojan Bačič iz RD Laško, saj je na petih družinskih tekmovalnih omenjene RD prav tolikokrat zmagal. S tem dosežkom postavil nov mejnik uspešnosti v LRP - člani. Uspešni tekmovalci omenjenega prvenstva so (z leve): drugouvrščen Boštjan Zupanc, »rekorder« Bojan in tretjevrščen Wolfgang »Oly« Kinle. (foto: Janez Knešak)

slov državnega prvaka (LRP U-15) in lanskoletnega, ko sem obranil naslov državnega prvaka na reki Savi v Orehovem (RD Sevnica), ter osvojil svoj drugi naslov prvaka Slovenije. Vse kaže, da me morda moja športna pot pelje po tirnicah mojih vzornikov: Ambra, Lenarta, Mitje ali celo večkratnega svetovnega prvaka Angleža-Alana Scotthorna«, razmišlja naš mladi sogovornik in še izrazi svojo željo: »Še enkrat bi se rad zahvalil vsem mojim omenjenim dobrim ljudem, med katere spadata tudi Mitja Kmetec in Peter Dmitrovski, ki mi priskočita v pomoč pri nabavi ribolovne opreme, vab in krme za privabljanje rib za potrebe izvajanja treningov ter tekom.«

Zapisal:
Jože Šmejč

PRENOVLJENA SPLETNA TRGOVINA:

KOSTEVČ

WWW.KOSTEVČ.SI

TRGOVINA KOSTEVČ | WWW.KOSTEVČ.SI

TRG ZBORA ODPOSANCEV 20, 1330 KOČEVJE

DELOVNI ČAS: PON – PET 9:00 – 12:00 & 14:00 – 18:00, SOB 09:00 – 12:00

G 031 611 479 | E TRGOVINA@KOSTEVČ.SI

Kako začeti?

Vsako leto se kar nekaj mladih včlani v ribiške družine. Kako dobro se spomnim svojih začetkov! Bil sem še majhen in sem na začetku očka samo opazoval, ko se je odpravljaj na ribolov, pozneje smo šli skupaj in sem lahko tudi sam poskusil ujeti ribico. Zelo hitro sem se navdušil in vesel sem, da se na ribolov rad odpravi tudi prijatelj Matic. V šoli me je kar nekaj prijateljev že spraševalo o ribolovu, npr. kako sem se včlanil v ribiško družino, kaj počnemo, kako lovimo, kakšno opremo potrebujejo za ribolov in podobno. Z vami želim deliti svoje misli o začetkih in kaj sem se naučil.

Zelo rad sem opazoval očka pri ribolovu. V šoli sem s prijateljem Maticem knjižničarko povprašal o ribiških knjigah. Želel sem izvedeti vse in še več o ribolovu, okolju, ribah. Veselil sem se vseh sobotnih potepanj do okoliških jezer in rek. Še najbolj vesel sem bil, ker sem dogodivščine delil z najboljšim prijateljem. Midva sva raziskovala, očka lovila, mamici pa sta posedali, kramljali in srkali kavico. S časom sva z Maticem postala pozornejša na ribolov: kako očka naveže trnek in vabo, kakšno palico uporabi za določeno vrsto ribolova, kakšno opremo ter kako posrbi za ujeto ribo.

Nekega dne me je radovednost premamila in sem očka prosil, če lahko poskusim tudi sam. Na trnek sva namestila vabo in pokazal mi je, kako jo vržem čim dlje na jezero, kjer se zadržujejo

ribice. Kako mi je srček bil, ko bi vedeli! Bil sem zelo vznemirjen. Stal sem čisto pri miru, nisem si niti upal dihati, slišati je bilo samo bitje mojega srca. Tisti dan je bil odločilni trenutek: jaz bom tudi ribič. Tudi Matic se je preizkusil in mu je bilo prav tako všeč. Uspelo mu je celo uloviti malo zeleniko. Tisti dan se je tudi sam ujel, kot rad pove. Veste, kaj je sledilo, kajne? Mnogo vprašanj: kaj in kako ter v katero ribiško družino naj se vpiševa, kakšne bodo najine naloge, kje bova lahko lovila, kaj bova morala kupiti. Matic je bil še najbolj navdušen, ko mu je očka povedal, da bo pri ribolovu lahko uporabil svojo

radovednost, ki jo goji do žužkov. Namreč, iz umetnih materialov bo lahko sam zvezal posnetek žužkov in jih kot vabo ponudil ribam. Od takrat sva še raje oprezala za malimi prebivalci travnikov in rastlinja ob vodi. Tukaj bi vsem, ki se želijo vpisati v ribiško družino oz. želijo prijateljem svetovati, kako začeti, svetoval, naj na

spletu pogledajo spletno stran bližnje oz. zelene ribiške družine, izkoristijo dneve odprtih vrat, uradne ure in spoznajo vodstvo ribiške družine. Tako se odločite, v katero ribiško družino se boste včlanili in kaj za to potrebujete. Z radovednostjo v srcu in vpisnim listom v žepu se potem odpravite na dan

vpisa v ribiško družino. Tam izveste vse, kar vas zanima in kakšne so vaše obveznosti. Tako smo storili vsi, kajne? In tako bi svetovali vsem prijateljem, ki bi želeli postati ribiči. Prav tako je treba spodbuditi starše, da nam prisluhnejo in podprejo naš novi hobi. Sledi nakup opreme.

Lahko vam jo posodijo starši, če lovijo, prijatelji ali drugi ribiči, ki vam dobrosrčno odstopijo del opreme. Pri tem se je treba še vprašati, kaj boste lovili. Temu primerna je tudi oprema. Prijatelji me z zanimanjem poslušajo, ko pripovedujem zgodbe o lovu krapov, postrvi ali pa sulca, ki sem ga sicer lovil le enkrat, a zagotovo ne zadnjič. Najbolj jim je všeč moja prigoda s palico, za katero se je izkazalo, da je kača. Pomembno je, da kupite blazino, na katero lahko položite ujeto ribo, podmetalko, s katero boste ribo zajeli, in odpenjač za odpenjanje trnkov. Pomembno je, da za ribo lepo poskrbimo. Preden jo primemo, si roke vedno zmočimo z vodo. Ko ji izvlečemo trnek, pa jo previdno vrnemo nazaj v njeno domovanje. Ribice vam

bodo zelo hvaležne. Tudi vi ne bi želeli, da bi z vami grdo ravnali, kajne? Ko se boste včlanili v ribiško družino, boste postali del velike družine. Spoznali boste veliko novih prijateljev, izjemnih ribičev, od katerih se boste veliko naučili. Naravi boste pomagali, da ne bo obremenjena, pobirali

poznati, z veseljem posegla. Če muhariš, lahko vabe zvežeš sam. Vedeti moraš le, kaj na primer postrvi ali lipani radi jedo in nato iz umetnih materialov zvežeš muho, ki se je bodo razveselile. Tudi druge vabe lahko narediš doma, mami ti mora le dovoliti packanje v kuhinji. Povem vam,

boste smeti, čistili jezera, reke in potoke, rečne brežine in druge ozaveščali o pravi skrbi za naravo in vsa živa bitja. Prijateljem rad povem, kako raznovrstna je narava. Vsega se naučim medtem, ko sedim ob jezeru in čakam, da krapu zadiši moja vaba. Spremljam živalce, kako nabirajo hrano, si izdelujejo domove in skrbijo zase. Igrice, računalniki in televizija nam ne dajo tako bogatih izkušenj, kot dnevi v naravi. Ko sediš ob vodi, spoznaš gibanje rib, kje se zadržujejo, kdaj se hranijo, ali imajo rade brzice ali mirno vodo, sončno ali senčno lego, so živahne ali umirjene. Na tak način potem izbereš vabo, po kateri bo ribica, ki jo želite

lahko je zelo zabavno. Lepo je, da na ribolov povabiš starše in prijatelje ali pa mentorja, ki ti ga dodelijo v ribiški družini, saj na začetku ne smeš loviti sam. Ko pa osvojiš dovolj znanja, da lahko opraviš ribiški izpit, lahko loviš sam. Vem, da je prijateljem težko na kratko povedati, kaj ribolov sploh je, ker je z besedami težko opisati vso vznemirjenje, mir in dobro počutje ob dobrih delih, ki jih storiš v dobro narave in svojega zdravja. Najbolje bo, da prijatelja povabim na ribolov, da поблиže spozna ribolov. Tako mu bom najlažje približal svoj hobi in mogoče bo tudi sam postal naše velike družine.

Nuška Božičnik,
fotografije: spletni viri

Posnetek, ki ga preprosto morate imeti

Kolikokrat se vam je med muharjenjem pripetilo, da ste ob vodotoku naleteli na množico žuželk, ki so vas spominjale na velike komarje? Marsikdo od muharjev srečanju s temi žuželkami namenja bolj malo pozornosti. Za tiste pa, ki veste, da se imenujejo košeninarji in da so v času svojega obvodnega rojenja dobrodošel obrok na jedilniku lačnih postrvi in lipanov, se začne najlepši lov s suho muho z imenom Dady Long Leg. Zanimivo je, da takrat ribe, ki so osredotočene na pobiranje predstavnikov teh žuželk, zavračajo vse druge ponaredke muh na površini.

Košeninar – odrasel osebek

Košeninarji pripadajo velikemu rodu žuželk dvokrilcev, družini z imenom Tipulidae. Samo ime izhaja iz Latinškega *tippula*, kar pomeni *vodni pajek*. Žuželka je zelo razširjena po vsem svetu v različnih velikostih in različicah, od tropskih krajev pa vse do Grenladije, na vseh nadmorskih višinah, tudi med visokimi vrhovi Alp jih boste našli. V literaturi je naveden podatek, da je ena tretjina vseh predstavnikov tega rodu v svoji zgodnji razvojni fazi navezana na vodo, kar pomeni, da njihove ličinke živijo v rekah in jezerih. Drugi predstavniki družine živijo na močvirnih travnikih v razpadajoči vegetaciji, tropskih

gozdnih ali drugih predelih z veliko vlage. Osebk, ki so navezani na vodo, večino leta preživijo v stadiju ličinke. Spoznali jih bomo med vzorčenjem vode, po mehkelem telesu, ki še najbolj spominja na kostnega črva, ličinko navadne muhe, ki jo vsi dobro poznamo.

Ličinka košeninarja

V vodotoku je pojav ličink povezan z življenjskim ciklom odraslih osebkov, ker po paritvi samička odloži od 150 do 200 jajčec na spodnjo stran listov obrežnega rastlinja, kjer se čez čas izležejo ličinke. Potonejo na dno, kjer se skrivajo pod odmrlim rastlinjem, kamni ali na peščenih nanosih v mirnejšem delu

vodotoka. Večina se jih prehranjuje z odmrlim rastlinjem in poginulimi osebki vodnih živali. Nekateri predstavniki vrste so pravi plenilci in se prehranjujejo tudi z mikroskopskimi prebivalci vode. Čeprav so relativno dobri plavalci, jih posebno ob višjem vodostaju voda odtrga z njihovega bivališča in jih nemočne nosi naokoli, dokler se s plavanjem, ki je še najbolj podobno gibanju malih pijavk, ponovno ne vrnejo v varno zavetje dna. Takrat so navadno najbolj izpostavljeni lačnim gobčkom bližnjih

Podpis

Podpis

Podpis

rib. V deževnem vremenu narasla voda prinese iz manjših potočkov v glavni vodotok veliko ličink košeninarjev, tako da so v tistem času njihovi posnetki najboljše za ribolov.

Nekaj mesecev preživijo v tem stadiju, nato odplavajo na kopno, kjer se zabubijo in čez čas prelevijo v odrasle osebk. V odraslem stadiju košeninarji živijo zelo malo časa, mesec ali dva, medtem se tudi pari. Med parjenjem se združijo v precej velike roje, tako da so obvodna prodišča in obrežno rastlinje dobesedno prekrivane z njimi. Ker so slabi letalci, marsikateri nehoti pristane tudi na vodni površini. Pojavljati se začnejo konec aprila, prisotni so pa vse do konca oktobra in prvega resnejšega mraza. Kot sem napisal že v uvodu, so na pogled zelo podobni velikim komarjem. Telo

je izrazito tanko, predvsem olivnorjave barve ali sivorjave barve, imajo dva para svetlikajočih se prozornih kril in tri pare dolgih členkastih nog, po katerih so še najbolj prepoznavni.

Pomen pri muharjenju

Mislim, da vam bo imitacija košeninarja v stadiju ličinke ali odrasle žuželke rešila dan na vodi v deževnih težkih razmerah, ko nič drugega ne bo delalo. Naraščanje vode ob takih dnevih, kot sem že napisal, spere marsikatero ličinko iz priobalnega področja v glavni tok, dež pa prisili odrasle slabe letalce, da pristanejo v večjem številu na vodni površini. Seveda ne smemo zanemariti njihove uspešnosti tudi drugače, ko vreme ni pogojeno z dežjem, pravzaprav bi lahko rekel, da so zelo uspešni njihovi posnetki od zgodnje pomladi pa vse do pozne jeseni.

Z ličinko

Z ličinko košeninarja bomo najuspešnejši ob hitrem dvigovanju nivoja vode, z načinom lova brez dodajanja življenja (Ang. dead drift), tik ob bregu ali v brzici takoj za mirnim delom vodotoka, torej za tolmunom ali ob vtoku manjšega potoka. Enak način lova lahko uporabite za večjimi površinami vodne

Podpis

zelenjave ali naplavinami lesa in mulja. Ker so ličinke košeninarjev izredno slabi plavalci, se ribe preprosto ne morejo upreti tako lahko dostopnemu grizljaju, ki ne bogljeno priplava mimo njihovega ležišča. Vašo imitacijo dobro obtežite z nekaj navoji svinčene žičke, saj mora plavati v spodnjih plasteh vode tik nad dnom. Tam, kjer je to dovoljeno, bo tudi dodatna kroglica svinca zelo priročna. Večkrat sem bil uspešen z imitacijo ličinke košeninarja na alpskih rekah, tudi če ni bilo deževno vreme, posebno ob prvem svitu, ko še ni bilo rojenja žuželk na vodni površini.

In s suho muho

Aktivna predstavitev suhega posnetka košeninarja je v večini primerov glavni ključ do uspeha. Sicer sta tudi pravičen predložek in predstavitev suhe variante brez razenja uspešna, vendar ne tako, kot če muho predložimo nižje od stojišča, proti nasprotnemu bregu s tokom nizvodno in jo nato s kratkimi potegi vodimo preko toka; podobno kot mehkoperne muhe. Tokrat seveda na površini. Pri tem lahko uporabljamo posnetke, ki imajo v prednjem delu pri glavi uvezeno majhno zlato ali srebrno kroglico, ki dodatno spodbudi ribo k prijemu.

Košeninar suhi posnetek imenovan Dady Long Leg

Normalno muharjenje s suho muho je še kako primerno de tudi pri tem posnetku žuželke, seveda z majhno

Podpis

Podpis

prilagoditvijo. Tik pred mestom, kjer domnevate, da leži riba, dodajte malo življenja vaši muhi z enim ali dvema zelo kratkima potegoma. Tako bo riba muho opazila že od daleč in prijem bo sledil nemudoma. Na tak način boste tudi na slepo, nehoti preiskali določen predel in ugotovili, kje se riba zadržuje. Pozneje, če bo v prvem poskusu, zavrnila vaš posnetek košeninarja, spremenite taktiko, zamenjajte muho z natančnejšim posnetkom, tistim ki bo verno oponašal dogajanje na vodni površini in ponovno poskusite.

Med premikanjem in opazovanjem ob vodi iz zavetja grmovja boste večkrat opazili postrv ali lipana, kako v kritju vegetacije ob bregu čaka na lahek zalo-

gaj, ki bo padel z obrežnega grmovja. Tokrat navežite suho različico košeninarja na konec vaše trnice, nato pa vrh palice previdno potisnite nad vodno površino in spustite muho ribi pred gobček. Z dvigovanjem vrha palice gor in dol boste verno oponašali gibanje košeninarjev nad vodno površino, ki se občasno z zadkom dotaknejo gladine. Ne boste verjeli, s kakšno ihto se odzovejo ribe in s kakšno silo pograbijo muho.

Košeninar – realistična različica

Če se riba na ponujeno muho ne odzove takoj, poskusite nekajkrat s prej opisano metodo. Če ni uspeha, tiho pospravite in se vrnite čez čas ter ponovno poskusite. Zanimivo je, da se v tem času riba nekako pripravi na ponoven pojav košeninarjev in posledično prime ponujeno vabo.

Zadnja tehnika, ki bi vam jo opisal, je drsanje in poskakovanje suhega posnetka košeninarja po toku navzgor proti vašemu stojišču tik ob bregu. Uporabite malo bolj košato zvezane suhe različice košeninarja. To je potrebno zaradi načina lova in upora, ki ga bodo nudili vodnemu toku. Če bi bili zvezani normalno, bi se hitro zmočili in potonili. Način lova je preprost. Muho predložite čim nižje od stojišča po toku navzdol in čim bližje k bregu. Nato jo potezajte, trzajte, vlecite in kratkih potegih nazaj proti sebi, obenem pa poskušajte z dvigom vrha palice doseči, da se vsake toliko odlepi od površine in poleti na kratki razdalji. Princip je podoben kot pri vodnih drsalcih, katere tehniko sem opisal v našem glasilu 7/8 1.2019 Menim, da je samo tehniko težje opisati, kot pokazati. Tehnika je pogubna za ribe na vodotokih, kjer se le-te rade skrivajo v senci obrežnega rastja, na poljih v okolici pa leta na tisoče košeninarjev.

Dober prijem vam želim in obilo uspehov pri ribolovu s posnetkom, ki ga preprosto morate imeti.

*Besedilo in fotografije:
Vladimir Mikec - Miki*

Naše znanje spreminjamo v vaš uspeh!

KPMG je v Sloveniji prisoten od leta 1993. Svojim strankam nudimo prednosti širokega izbora storitev in dolgoletnih izkušenj ter dobrega poznavanja gospodarskih panog in regulative. Kot družba članica KPMG globalne mreže, ki je ena največjih mrež revizorskih in svetovalnih družb na svetu, naše lokalno znanje stalno bogatimo z globalnimi izkušnjami.

KPMG storitve v Sloveniji zajemajo:

- revizijo računovodskih izkazov in druge revizijske storitve;
- storitve notranje revizije, presoje skladnosti poslovanja s predpisi in obvladovanja tveganj;
- izdelavo raznovrstnih študij in analiz;
- storitve reorganizacije podjetij in izboljšanja poslovnih procesov;
- revizijo informacijskih sistemov in sorodne storitve;
- davčno svetovanje;
- celovit izbor storitev finančnega svetovanja, ki vključuje ocenjevanje vrednosti podjetij in sredstev, pomoč pri izvedbi kupoprodaj podjetij ter storitve finančnega prestrukturiranja;
- računovodske storitve.

T: +386 1 4201 170

F: +386 1 4201 160

kpmg.lj@kpmg.si

www.kpmg.si

© 2020 KPMG Slovenija, d.o.o., KPMG poslovno svetovanje, d.o.o., in KPMG računovodske storitve, d.o.o., slovenske družbe z omejeno odgovornostjo in članice KPMG mreže neodvisnih družb članic, ki so povezane s švicarskim združenjem KPMG International Cooperative ("KPMG International"). Vse pravice pridržane. Ime, logotip KPMG in slogan "cutting through complexity" so registrirane blagovne znamke ali blagovne znamke KPMG International.

Bela riba na star način, ribji file z makom in holandsko omako

V beležnici smo našli dva zanimiva recepta za pripravo nadvse okusnih filejev z omakami.

Bela riba na star način

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 80 dag (4 fileji) bele sladkovodne ribe (postrv, smuč, som),
- eno srednje veliko čebulo,
- 3 stroke česna,
- 10 dag pinjol,
- eno limono,
- 3 do 4 vejice peteršilja,
- 2 vejici rutice,
- 2 paketka datljev,
- 10 dag masla,
- 4 dag moke,
- žličko medu
- 1 dl oljčnega olja,
- 1 dl belega suhega vina,
- ščepec mlete kumine,
- sol,
- poper.

Ribje fileje nasolimo, popopravimo in pokapamo z limoninim sokom. Z mešalnikom grobo nasekljamo čebulo, peteršilj in poper. Nato prilijemo oljčno olje in vse skupaj damo v posodo k ribjim filejem ter mariniramo najmanj pol ure.

V ponvi na maslu in oljčnem olju popečemo fileje. Da ostanejo topli, jih postavimo v segreto pečico. Na ponev v ostanek maščobe stresemo nasekljano rutico, na lističe narezan

česen, pinjole, kumino, narezane datlje in med. Dušimo, da se vse sestavine zmehčajo. Dodamo preostanek marinade in nadaljujemo z dušenjem. Iz moke in vina naredimo podmet in ga dodamo k omaki in vse skupaj prevremo. Fileje rib vzamemo iz pečice, jih prelijemo z omako in segrejemo v pečici na 160 stopinj še za pet minut. Zraven ribe postrežemo krompirjev pire, kostanjev pire ali kaj podobnega. Ob jedi priporočamo belo suho vino, po želji lahko postrežete tudi cviček ali lažje rdeče suho vino.

Ribji file z makom in holandsko omako

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

- 80 dag ribjih filejev brez kože,
- 2 stroka česna,
- lupino in sok ene neškropljene limone,
- 20 dag maka,
- 2 dl oljčnega olja,
- 10 dag masla,
- pol dl sojine omake,
- sol,
- poper.

Za pripravo holandske omake potrebujemo:

- 2 rumenjaka,
- 2 žlički gustina,
- 2,5 dl ribje jušne osnove,
- 10 dag masla,
- eno žličko limoninega soka,
- sol,
- poper.

Priprava holandske omake

Posodo z dvema rumenjakoma postavimo v toplo kopel. Dodamo mlačno ribjo osnovo, limonin sok, poper in sol. Omako mešamo z metlico, da dobimo penasto zmes. Po kapljicah počasi dodajamo stopljeno maslo ter nadaljujemo z mešanjem in proti koncu dodamo še gustin, da nastane gosta omaka. Holandsko omako lahko uporabimo za preliv pečenih rib, piščančjega mesa ali zelenjave.

Ribje fileje solimo, popopravimo in dodamo sojino omako, nasekljan česen, limonin sok in nasekljano limonino lupino ter vse skupaj dobro uro mariniramo v hladilniku. Nato fileje potresemo z makom in počasi popečemo na razgretem maslu in oljčnem olju. Preden jih postrežemo, jih prelijemo s holandsko omako.

Ob jedi priporočamo belo suho vino.

Borut Jerše

